

SLOVENSKI NAROD

Ezhaja vsak dan popoldne izvzemlj nedelje in praznika. — Inserati do 20 petek vrt & Din 2, od 100 do 300 vrt & Din 3, večji inserati petek vrsta Din 4. — Popust po dogovoru, inserati davek posebej. — »Slovenski Narod« delja mesečno v Jugoslaviji Din 12. — za inozemstvo Din 25. — Reklopni se ne vredijo.

UZEDNOSTVO IN UPRAVNOSTVO
LJUBLJANA, Knežjova ulica 5. 5
Telefon: 21-22, 23-24, 25-26, 27-28 in 29-29

Pedršnica: MARIBOR, Grajski trg 8. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon 8. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon 8. 65. podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon 8. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 103. SLOVENJ GRADEC, Šmonikov trg 8. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Rumunija pristala na bolgarske zahteve

Po uradnem poročilu se bo sestala v ponedeljek v Crajovi rumunsko bolgarska konferenca, ki bo rešila tehnično stran glede vrnitve južne Dobrudže Bolgariji z mejami iz 1. 1912

V ponedeljek bo znan tudi rumunski odgovor na madžarske predloge

Sofija, 17. avgusta. AA. Izdano je bilo uradno poročilo, ki pravi:

Danes je rumunski poslanik Filoti obiskal zunanjega ministra Čopova in mu izročil sporočilo rumunske vlade, v katerem je obrazloženo stališče Rumunije o določnih razgovorih med obema vladama. V tem poročilu rumunska vlada predlaga, da bi se sestala uradna konferenca predstnikov obeh držav, ki naj bi bila v ponedeljek, 19. t. m. v Crajovi.

To sporočilo je bilo dostavljeno ponoči ob dveh uredništvenih sofijskih listov, ki ga bodo objavili v prihodnjih izdajah.

S poučne strani se izve, da je bolgarska vlada dobila poziv rumunske vlade in da bo odpotovala v Crajovo bolgarska delegacija, ki se bo posvetovala tam z rumunsko delegacijo o vprašanju vrnitve južne Dobrudže Bolgariji.

Ker je znano stališče bolgarske vlade,

da se mora Bolgariji vrniti južna Dobrudža z mejami, kakor so bile leta 1912 in v katerih bi bila še Siliстра in Balčik, se lahko smatra, da je rumunska vlada glede teritorialnih ureditev med Bolgarijo in Rumunijo. Rumunsko-bolgarska konferenca v Crajovi bo imela nalogu rešiti tehnična vprašanja glede vrnitve južne Dobrudže Bolgariji.

Predsednik vlade dr. Bogdan Filov bi moral danes odpotovati v Varno na otvoren tamkajšnji mednarodne razstave, na kateri razstavlajo Nemčija, Italija, Rusija, Grčija in Jugoslavija. Kakor pa se izve, je Filov potovanje v Varno odložil, zastopal pa ga je minister za trgovino in industrijo Zagorov. Dr. Filov bo postal v Sofiji zaradi sestave bolgarske delegacije, ki bo odpotovala v Crajovo. Kako bo sestavljena bolgarska delegacija še ni znano, ker je njena sestava odvisna od sestave rumunske delegacije.

Bukarešta, 17. avg. AA. (DNB). List Currentul poroča, da bodo rumunsko delegacijo sestavljati bivši državni podstajnik zunanjega ministra Creceanu, pooblaščeni minister Crucescu in pomočnik zunanjega ministra Grigorescu.

Sofija, 17. avg. AA. (DNB). Šef kabine rumunskega zunanjega ministarstva je z letalom priletel v Sofijo in takoj začel pogovore z bolgarskimi političnimi krogovi. S tem v zvezi se smatra, da je prislo glede Dobrudže do odločilne faze.

Pogajanja z Madžarsko

Budimpešta, 17. avg. AA. (MTI). Na včerajnjem prvem sestanku madžarskega in rumunskega zastopstva je predsednik madžarske delegacije izrazil v svojem govoru željo, da bi se pogajanja uspešno končala. Šef rumunske delegacije se je pridružil z enakimi željami izjavi svojega tovariska.

Budimpešta, 17. avg. e. Madžarsko rumunska pogajanja, ki so se včeraj pričela v Turn-Severinu, zasledjuje madžarska javnost z velikim zanimanjem pa tudi s hladokrvnostjo. Dejstvo, da je po poturni konferenci rumunske delegacije odpotovala z madžarskimi predlogi nazaj v Bukarešto, kaže, da je bil sestanek v Turn-Severinu samo prvi službeni stik obeh delegacij.

O vsebinski madžarskih predlogov se ne more nícesar izvedeti. O tem bo javnost poučena šele v ponedeljek, ko bo znano rumunsko stališče glede madžarskih predlogov.

Madžarski tisk ne piše o madžarskih predlogih, veliko pozornost pa je izvajala v Budimpešti knjiga madžarskega zgodovinskega društva o Transilvaniji. V tej knjigi so objavljene študije mnogih madžarskih učenjakov. Uvod sta napisala predsednik vlade Teleki in prospektni minister Homan. Predsednik vlade obravnava

zemljepisne posebnosti karpatškega ozemlja, kateremu pripada tudi Transilvanija. Prosvetni minister pa piše o zgodovinski vlogi Madžarske in Transilvanije.

Budimpešta, 17. avg. e. (UP). V zvezi z novimi predlogi madžarske vlade, ki so bili izročeni rumunski delegaciji v Turn-Severinu, se izve, da je madžarska vlada obvestila rumunsko vlado, da Madžarska še nadaljuje vztrajajo na zahtevi po vrnitvi dveh tretjim Transilvaniju. Iz zanesljivih virov poročajo, da so bili člani rumunske delegacije zelo presečeni sprito teh madžarskih zahtev ter smatrajo za izključeno, da bi kralj Karol in rumunska vlada mogla sprejeti te predloge.

Bukarešta, 17. avg. AA. (Stefani). Vsi rumunski časopisi pod debelimi naslovni pričajo poročilo o madžarsko rumunskih razgovorih v Turn-Severinu. Posebnih komentarjev listi še ne objavljajo.

Nagla reorganizacija ruske vojske

Novi načelnik ruskega generalnega štaba je že izdal vrsto uredb o reorganizaciji sovjetske vojske na podlagi izkustev iz vojne med Francijo in Nemčijo — Pospešene dobave vojnega materiala — Razmah civilnega letalstva

Moskva, 17. avg. AA. (Tass). Svet ljudskih komisarjev SSSR je imenoval maršala Budjonija za prvega pomočnika ljudskega komisarja za narodno obrambo ter ga osvobodil funkcije poveljnika čet moskovskega vojnega okrožja. Isti svet je imenoval maršala Sapošnikova za pomočnika komisarja za narodno obrambo in ga na njegovo prošnjo zaradi slabega zdravja razresil funkcije šefa glavnega generalnega štaba sovjetske vojske.

Moskva, 17. avg. e. (Tass). Imenovanje maršala Budjonija za prvega namestnika

vojnega komisarja se smatra za zelo pomembno v zvezi z načrti o reorganizaciji ruske vojske.

Reorganizacija se v prvi etapi že izvaja pod vodstvom novega šefa generalnega štaba generala Mereckova. General Mereckov je izdal že celo vrsto uredb o reorganizaciji sovjetske armade. V skladu s temi uredbami se bodo spremenila tudi sovjetska vojna okrožja.

Glasilo ruske vojske »Krasnaja zvezda« poudarja v člankih o reorganizaciji vojske,

da bo armada reorganizirana z največjo hitrostjo in v največji obsegu ter se bo tiskala predvsem počakanje edinic brzih oklopnih vozil. V vojaških krogih poudarjajo, da bo general Mereckov, s katerim tesno sodeluje maršal Budjoni, postavil organizacijo ruske vojske glede na njeno strateško strukturo na popolnoma novo podlago.

»Krasnaja zvezda« pravi v tej zvezi, da so se ruski oficirji pri tem delu ravnali po izkuštvih iz vojne med Francijo in Nemčijo.

Objavljena je bila posebna uredba za pospešeno dobavo vojnega in drugega materiala iz industrijskih podjetij in oborževalne industrije. Na podlagi te uredbe bo večji del vojnega materiala, ki je sedaj v tovarnah, izročen vojnim edinicam.

Moskva, 17. avg. e. (Tass). Jutri v nedeljo bo v Sovjetski zvezi dan letalstva. Večernaja Moskva« objavlja o tem članek pomočnika osrednjega civilnega letalstva Kartuševa, v katerem avtor pravi, da se v Sovjetski zvezi civilno letalstvo vsak

dan počaže in da je v zadnjih sedmih mesecih potovalo z letali ogromno število potnikov in da so letala prevozila ogromen tovor prtljage, ki po količini mnogočkrat presega prevozni tovor v istem razdobju lanskega leta. Otvorile so se nove zračne proge. Najvažnejše so Kijev—Lvov in proge iz Minska proti Leningradu—Petrozavodsku, Ukrainski, Besarabiji in severni Bukovini. Poleg tega vzdržuje Sovjetska zveza stalne zračne zveze z Evropo in Azijo.

Zahteve po teritorialni reviziji v Grčiji

V zvezi z zadnjimi dogodki v Albaniji sta načeli Nemčija in Italija vprašanje revizije grških mej v korist Albanije in Bolgarije — Grška vlada se izogiba zapletljajev — Novi napadi na grške ladje

Berlin, 17. avg. e. V zvezi z obiskom nemškega poslanika v Atenah pri grškem zunanjem ministru se izve, da je nemški poslanik izročil grškemu ministrju neke zahteve. Med temi je tudi zahteva, naj se Grčija odrede garancijam, ki jih je dobila od Anglije in naj se priključi osi Rim-Berlin. Po nekih poročilih je nemški poslanik obenem opozoril grško vlado, da je treba začeti reševati albansko vprašanje. To se nanaša na otok Krk in na pokrajino Epir. Trditvijo, da je Nemčija tudi ponovno intereniral v interesu Bolgarije in da Nemčija podpira bolgarsko zahtevo po izhodu Bolgarije na Egejsko morje. Bolgarija naj bi po nemških željah dobila tudi del Trakije in ne sami koridor do ene izmed luk na Egejskem morju.

Berlin, 17. avgusta, AA. (DNE). »Nemška diplomatska korespondenca« ugotavlja, da Anglija širi netočne vesti o uporu v Albaniji in kaže sumljivo zadiranje napram nasprotijitalijansko-grškim vestem v zvezi z umorom Hodže. Anglija iz vsega srca želi, da bi te dogodke uporabila za svojo propagando, kakor vedno.

Atene, 17. avg. e. V zvezi s topediranjem križarke »Helle« so bile včeraj ves dan v Atenah konference med vlado in predstavniki vojske in mornarice. Italijanski poslanik v Atenah Rossi se je ponovno sestal s predsednikom vlade Metaxasom. Tudi nemški poslanik v Atenah je obiskal predsednika vlade.

Atene, 17. avg. s. (United Press). V političnih krogih misljijo, da grška vlada ne bo ukrenula nobene službene akcije glede topediranja križarke »Helle«, ki se izognene.

Atene, 17. avg. AA. (Stefani). Zaradi izgube grške vojne ladje »Helle« bo grška mornarica po odloku mornariškega ministra dva dni žalovala.

Atene, 17. avg. s. (Ass. Press.) Baje je bilo za prihodnji torek vpoklizan v Grčiji veliko število rezervistov kopne vojske in mornarice. Zlasti so opoklicani skoraj kompletni protiletalski oddelki.

Atene, 17. avg. e. Ministrstvo vojske in mornarice javlja, da so včeraj dopolne letala neznané narodnosti bombardirala grška rušilca »Vasilij Jurij« in »Vasilisa Olga«. Rušilca sta plula proti otoku. Nezna-

na letala so vrgla nekaj bomb tudi na neko grško trgovsko ladjo v nekem grškem pristanišču. Rušilca in trgovska ladja niso bili poškodovani.

New York, 17. avg. s. (Reuter). Neznanica podmornica je na Atlantskem oceanu potopila s torpedi dva grška trgovska parnika, ki sta bila na poti iz Južne Amerike.

Razgovori nemškega poslanika v Ankari s predsednikom turške republike in z zunanjim ministrom — Predzoboljjanjem rusko-turških odnosov

Ankara, 17. avg. s. (Reuter). Nemški poslanik von Papen je imel včeraj razgovore s predsednikom republike İmamenjem in zunanjim ministrom Saradzoglom. Razgovor s predsednikom republike je trajal pol ure, razgovor z zunanjim ministrom po eno ur.

Carigrad, 17. avg. e. Tudi diplomatski krogri pripisujejo poseben pomen sprejemu nemškega veleposlanika v Ankari von Papena pri predsedniku turške republike. Nato je bil tudi turški zunanjji minister Saradzoglu.

Carigrad, 17. avg. e. Tudi diplomatski krogri pripisujejo poseben pomen sprejemu nemškega veleposlanika v Ankari von Papena pri predsedniku turške republike. Nato je bil tudi turški zunanjji minister Saradzoglu.

Carigrad, 17. avg. e. Včeraj je dosegel v Ankaro turški veleposlanik v Moskvi Ali Hajdar Aktaj. V Ankaro ga je pozvala turška vlada. O njegovem prihodu krotajo razni glasovi češ, da je treba pričakovati zboljšanja rusko-turških odnosov. Aktaj bo poročal vladi o politiki Sovjetske zveze do Turčije in bo dobil nova navodila od svoje vlade. V političnih krogih pripisujejo prihodu veleposlanika Aktaja večik pomen. Nič manj pomembno pa je, da se mudri v Moskvi sovjetski poslanec v Ankari Terencijev. Veleposlanik Aktaj je izjavil, da bo ostal v Ankari 15 dni. Poučaril je tudi, da v odnosnjih med Sovjetsko zvezo in Turčijo dosežeta ni nobenih sprememb.

Grčija v Grčiji. Gre za 4100tonsko ladjo Thetis in 3500tonsko »Haptiros«. Na prvi je bilo ubitih 9 mornarjev, na drugi pa

London, 17. avg. s. (Reuter). Mornariški minister Alexander je postal ob prinki potopitve grške križarke »Helle« grški admiraliteti sočasno brzojavku.

Krštev švicarske neutralnosti

Bern, 17. avg. s. (Stefani). V noči od četrtka na petek je bil v švicarski prestolnici dvakrat letalski alarm. Prvi je trajal od 23 do 24, drugi pa od 1.50 do 2.40 zjutraj. Nad mestom se je slišalo brnenje letal. Po uradnih podatkih so signalizirali protiletalski oddelki, da so letala priletelata iz sredine Švica.

Bern, 17. avg. AA. (Stefani). V švicarskih pristojnih krogih smatrajo, da je krštev švicarske neutralnosti od strani britanskih letal v očividem in popolnem protislovju z izjavami, ki so jih prej vekrat dajali angleški državniki o zaščiti malih narodov.

Agenzia United Press v tej zvezi tudi poroča, da je ameriško mornariško ministrstvo že formiralo posebne obrambne oddelke, ki so opremljeni z najmodernejšim topništvo in tanki.

Washington, 17. avg. s. (Ass. Press). Po informacijah iz uradnih krogov želi ameriška vlada, da bi Anglija dovolila letalska operacija med drugim na otoku Barbados ter

Angleška oporišča za Ameriko

Ameriške priprave za primer, ako bi bila Anglija premagana — Danes se sestane Roosevelt s kanadskim ministrskim predsednikom v zvezi z obrambo ameriške celine

Washington, 17. avg. s. (Reuter). Uradno javljajo, da se sestane predsednik Roosevelt danes v mestu Okdensburg ob kanadski meji s kanadskim ministrskim predsednikom Mackenzie Kingom. Predsednik Roosevelt bo v bližini Okdensburga prisostvoval tudi velikim manevrom ameriške vojske.

New York, 17. avgusta, e. Radio javlja: Predsednik Roosevelt je izjavil, da se bodo začela pogajanja med Anglijo in ameriško vlado glede zakupa pomorskih in letalskih oporišč v angleških posestvih na zapadni polobli. Gre predvsem za oporišč v bližini Panamskega prekopa, ki je ozrožen z Atlantskega oceana. Roosevelt je dodal, da vodi Amerika istočno pogajanja tudi s Kanadom. Ta pogajanja so v zvezi z obrambo severne ameriške obale.

Ottawa, 17. avg. AA. (Reuter). Predsednik kanadske vlade Mackenzie King je izjavil podobno kot Roosevelt, da so že v teku pogajanja med USA in Kanado v zvezi z obrambo ameriške celine.

</div

Borba za zračni prostor se nadaljuje

z nezmanjšano silo – Tako nemška kakor angleška poročila govore o neprestanih letalskih bojih

Nemška poročila

Berlin, 17. avg. s. (DNB). Po dosedanjih podatkih je bilo včeraj nad Anglijo skupno sestreljenih 65 angleških letal. Izgube nemškega letalstva znašajo 15 aparativ.

O včerajšnjih letalskih operacijah so javila dosedanja posebna poročila naslednje podrobnosti:

Včeraj popoldne je poseben oddelek nemških letal napadel vse važnejše vojaške objekte v neposredni bližini Londona in nad ustjem Temze. Angleški lovci tipov Spitfire in Hurricane so spuskali napad preprečiti. Kljub temu so nemški bombniki uspešno bombardirali arsneral in skladnico. Povzročen je bilo mnogo požarov in gost dim je pokrival vso okolico Londona. Od zadetkov bomb so bili povsod vidni veliki ljiaki in ruševine.

Pozneje je druga skupina nemških letal izvedla napad na londonsko vojno luko. Zopet angleški lovci napada niso mogli preprečiti. Vedno znova se so vrstili napadi proti vojaškim objektom okoli Londona. Med drugim je bila bombardirana neka elektrarna, drugod pa so bile napadene tovarne orožja in smodništice. Tudi letališča v bližini Londona so bila težko poskodovana. Mnoge hiše v bližini so bile porušene in izbruhnilo je več požarov. Napadenia so bila med drugim letališča v Rochesteru in Maidstoneu. Angleški lovci v teh bojih niso imeli mnogo izgub, ker se je menda včeraj popoldne celokupna sila angleških lovskih letal koncentrirala nad Londonom.

Zvečer je neki nemški bombnik pred Portsmouthm potopil z bombo angleškega rusilca. Voči od četrtega na petek so nemška letala izvedla isto tako mnogo napadov nad Anglijo. Napadenia so bile predvsem letalske in motorne tovarne. Napadenia je bila neka večja tvornica pri Birminghamu in tvornica letal Blackburn pri Hullu. V teki tvornic grade angleške strmolavce. Več napadov je bilo izvršenih tudi na Chatham ob ustju Temze.

Berlin, 17. avg. s. (DNB). Po udejstvovanju nemških izvidniških letal nad Anglijo objavljajo na uradnih mestih nekaj podrobnosti. Ta letala operirajo po posebnem načrtu. Leta v skupinah in točno dočertenih medsebojnih razdaljah. Iz višine 8.000 m fotografirajo potem z letala dolocene predele, nakar fotografiske posnetke letal sestavijo.

Letala za reševanje letalcev

Berlin, 17. avg. s. (DNB). Včeraj je bilo v tukih napadov na Anglijo v akciji posebno veliko število nemških letal. Rdečega križa za reševanje letalcev. Nad Kanalom in Severnim morjem so stalno patrulirale močne formacije takih letal, ki nosijo poletno znamko. Ob norveški, danski, nizozemski, belijski in francoski obali pa so bila ves čas v službi se posebna bolničarska letala. Reševalne postale so bile stalne v brezični zvezni v nemškimi letali nad Anglijo.

Angleške torpedovke ob francoski obali

Berlin, 17. avgusta s. (DNB). Včeraj je skupina angleških motornih torpedovk skupinsko napadla severno francosko obalo. Torpedovke so pregiale obalne baterije protiletalskega topništva ter so se oddalile v severno-zapadni smeri.

Ob tej prilici opozarjajo na uradnih nemških mestih, da je vta francoska obala, ki je pod nemško kontrolo, vse do španske meje dobro zavarovana s protiletalskim topništvom. Obramba je namenjena predvsem varstvu mest ob obali, pred letalskimi napadi, vendar so baterije sposobne tudi za borbo proti ladjam, ki bi se približale obali.

Angleška poročila

Berlin, 17. avg. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja davi, da je bilo po dosedanjih podatkih, ki pa še niso popolni, včeraj nad Anglijo sestreljenih skupno 71 nemških letal. 18 angleških lovskih letal pogrešajo, vendar se je 10 pilotov rešilo.

Berlin, 17. avg. s. (Reuter). Snoči so nemška letala, kakor je javilo že uredno poročilo, vrgla nekaj bomb med drugim tudi na južnozapadna predmestja Londona. Napadenje ozemlje je oddaljeno še celih 13 kilometrov od centra Londona. Nemška poročila, češ da je bil ves London v dimu, ter da so nemški bombniki dosegli London, so močno pretirana. V resnici mnogi prebivalci Londona včeraj niti vedeli niso, da je bil del mesta napaden.

O napadu na južnozapadna predmestja javljajo nekaj podrobnosti. Ena izmed bomb je padla na neko cesto ter je zračni pritisk razbil vsa okna v bližini. Nekaj trgovina je bila razjedana. Druga bomba je padla v bližini neke tovarne ter je povzročila nekaj škode. Na drugi ulici so bombe povzročile dva večja vijaka, takoj, da je bil promet onemogočen. Otvilci priporovedujejo, da so bile bombe, ki so jih metalna nemška letala manjšega tipa.

Berlin, 17. avg. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo sta objavila danes komunikate, ki pravijo: Snoči so nemška letala v več oddelkih preletela angleško obalo. Nemški napadi so veljali raztresenim točkam preko širokega ozemlja. Bomba so bile vržene v grofije Hampshire, Essex, Surrey in Oxford. Povzročene je bilo malo škode. Bilo je nekaj človeških žrtev, toda med njimi je bilo smrtnih.

Berlin, 17. avg. s. (Reuter). Po uradnih podatkih so bili vsi nemški bombniki, ki so v četrtek zvečer izvedli napad na Croydon, sestreljeni.

Berlin, 17. avg. s. (Reuter). Ponči so bila nemška letala opančena nad Wallesom. Več bomb je bilo vrženih na neko mesto ob obali. Bombi so povzročili več hiš. Nared je zahteval nekaj človeških žrtev, med njimi eno smrtno.

Kraljevo priznanje

London, 17. avgusta AA. (Reuter) Ministrstvo za informacije poročilo, da je kralj Jurij izdal naslednje poročilo: Prosim vas, da izročite eskadram najprisneje čestitke zaradi bojev, ki so jih vzdrali v zadnjih dneh pri obrambi naše države. Britanski državljanji z veseljem ugotavljajo vsakodnevne uspehe našega letalstva ter mu žele v bodoče nove zmage.

Polemika o letalskih izgubah

London, 17. avg. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo objavlja komunikate, v katerem polemizira z nemškim uradnim poročilom o izgubah, ki jih je v četrtek pretrpel nemško letalstvo nad Anglijo. Angleško letalsko ministrstvo pravi, da je bilo sestreljenih 169 nemških letal in ne 32, kar prav nemško poročilo. Večina nemških letal je bila sestreljena sicer nad morem, 49 pa tudi nad Anglijo samo. Ruševine teh letal so povsod našli.

London, 17. avg. (C.Z.). Preden letalsko ministrstvo lužbeno javi, da je katero izmed nemških letal sestreljeno, najnatančneje preveri vse podatke o sestrelitvi. Pilot angleškega letala, ki je letalo sestrelj, mora potrditi, da je videl nemško letalo pasti in njegove izjave mora potrditi bodisi še drug angleški letalec ali pa kdo izmed moštva protiletalskega topništva. Piloti in prve najnatančneje zaslissijo častniki obvezovalne službe. Prav zaradi te natančne procedure izidejo često angleška uradna poročila o letalskih bitkah več ur za nemškimi.

London, 17. avg. (C.Z.). Preden letalsko ministrstvo lužbeno javi, da je katero izmed nemških letal sestreljeno, najnatančneje preveri vse podatke o sestrelitvi. Pilot angleškega letala, ki je letalo sestrelj, mora potrditi, da je videl nemško letalo pasti in njegove izjave mora potrditi bodisi še drug angleški letalec ali pa kdo izmed moštva protiletalskega topništva. Piloti in prve najnatančneje zaslissijo častniki obvezovalne službe. Prav zaradi te natančne procedure izidejo često angleška uradna poročila o letalskih bitkah več ur za nemškimi.

London, 17. avg. s. (Reuter). Po uradnih podatkih bil indeks cen v Angliji 1. avgusta za 85 točk višji, nego v istem času leta 1941. Napram juliju letosnjega leta je pa indeks padel za 4 točke. Padec je prisotveni nižji cenam za krompir, ki so bile v juniju izredno visoke.

Londonska radijska postaja zadeta

New York, 17. avgusta e. (United Press) Newyorska radijska družba javlja, da je londonska radijska postaja GSU včeraj ob 12.11 zletela v zrak. Že med oddajo se je slišalo tuljenje sirem, ki so naznajale bombni napad. Postajo so najbrž zadele zdravili.

Rimska poročila

Rim, 17. avgusta e. (Snočni rimske listi objavljajo poročila svojih vojnih dopisnikov z angleško-nemške fronte o dosedanjih najnatančnejših vojaških akcijah, ki se je pričela včeraj zjutraj v Rokavskem prelivu. Celo se je brnenje letal, ki so letela v vojni formaciji proti Angliji. Z morja pa so se slišale strašne detonacije in neprestano topniško bojenje. Akcija se razvija 100 km od obalne fronte. Največjo senzacijo je pa v Rimu zbulida vest, da so včeraj zjutraj prvikrat Nemci streljali s težko artilerijo s francoske obale.

Angleška ladja torpedirana

New York, 17. avgusta AA. (DNB) Kako sporoča ameriški radio, je bila torpedirana britanska tovorna ladja »Klemffm« (6628 ton) zapadno od irske obale.

Indeks cen v Angliji

London, 17. avg. s. (Reuter). Po uradnih podatkih bil indeks cen v Angliji 1. avgusta za 85 točk višji, nego v istem času leta 1941. Napram juliju letosnjega leta je pa indeks padel za 4 točke. Padec je prisotveni nižji cenam za krompir, ki so bile v juniju izredno visoke.

Izgube angleške vojne in trgovinske mornarice

v dosedanjem poteku vojne po poročilu angleške admiralte

London, 17. avg. s. (Reuter). Admiralitet je objavila včeraj podatke o izgubah angleške vojne in trgovinske mornarice v dosednjem poteku vojne. Pregled vsebuje tudi primerjave z uradnimi nemškimi in italijanskimi poročili.

Admiralitet pravi, da je bilo skupno, vključno podmornice, doslej potopljene 47 angleških vojnih ladij. Nemška in italijanska poročila pa javljajo, kakor pravi admiralitet, da je bilo dolej potopljeno ali onesposobljeno za akcijo 265 angleških vojnih ladij. V podrobnostih navaja admiralitet naslednje podatke: Do 4. avgusta so izgubile angleške zavezniške in neutralne trgovinske mornarice skupno 2.514.199 ton. Od tega odpade na angleško trgovinsko mornarico 1.340.000 ton. Nemško-italijanska poročila pa navajajo, da je bilo potopljeno 5.078.000 ton ter da je bilo od 12. julija dalje poskodovanih nadaljnih 300 ladji. Admiralitet ugostavlja, da so bile izgube angleške trgovinske mornarice med več ko nadoknadene z graditvijo novih ladij, zaplemlje sovražnih ladij in prenosom neutralnih ladij pod angleško zastavo. Pri tem niso danske in francoske ladje niti upoštevane.

Po podatkih admiralte je razpolagal na Angliji z imperijem ob izbruhu vojne skupno z 21 milijon ton trgovinskih ladij. Od tega jih je bilo 18 in pol milijon ton stalno v prometu na visokem morju.

Angleški vojni proračun

Finančni minister Wood napoveduje nove davke – Lastni oddelki „zavezniških vojsk“ v Angliji – Knez Starhemberg v letalstvu generala de Gaulle

London, 17. avgusta s. (Reuter). Spodnja zbornica je v tretjem čitanju razščrnika je smoči v tretjem čitanju razpravljajo o novem vojnem proračunu. Finančni minister Wood je podal ob tej prilici ekspoze, v katerem je opozarjal, da je prvi angleški vojni proračun z leta 1939 predviden samo 888 milijonov funtov dohodka za leto dni. Z novimi proračuni pa so se državni dohodki tako povišali, da so znašajo sedaj 1500 milijonov funtov na leto. Wood je opozoril, da bo do zmanjševanja zakupne vojne neuvonom potrebno nadaljnje povajanje davkov v Angliji. Čas, kdaj bo to potrebno, pa zavisi od tega, kako bodo pritekali dohodki v vojna posojila. Če hranilna kampanja in vojna posojila ne bodo dala zadovoljivih rezultatov, bo treba takoj uvesti nove dav-

ke. Wood je napovedal, da bo novi proračuni davek stopil v veljavno najbrž v oktobra.

Podtajnik vojnega ministrstva lord Croft je sporočil, da je angleška vlada v stalnih stikih s poljsko, češko, norveško, nizozemsko in belgijsko vlado v Angliji organizacije prostovoljnikov vojski teh držav v Angliji. Angleška vlada bo dovolila, da pripadniki teh vojsk služijo v lastnih oddelkih, vendar so ne pristala, da bi bile osnovane v okviru angleške armade, posebne tuje legije.

Na neko vprašanje je sporočil letalski minister Sinclair, da služi bivši podpredsednik avstrijske vlade knez Starhemberg sedaj kot prostovoljec v francoskem letalstvu generala de Gaulle v Angliji.

Hongkong, 17. avgusta s. (Columbia B.C.) Po informacijah iz kitajskih krovov so stavili Japonci Siamu zahtevo za dovolitev letalskih, vojaških in mornariških oporišč za japonsko vojsko v Siamu. Nadaljnje zahteve baje obsegajo izročitev siamske želieznic v japonsko upravo ter ožje vojaško in gospodarsko sodelovanje med Japonsko in Siandom. Japonci zahtevajo tudi sklenitev pakta o medsebojni vojaški pomoči med Japonijo in Siandom. Že 20. avgusta odstopuje po teh informacijah siamska vojaška delegacija iz Bangkonga v Tokio.

Sanghaj, 17. avgusta AA. (Reuter). Kakor se izve, so Japonci koncentrirali številne čete v oblasti Cenckuanua, ki je blizu Indokine. Prav tako javljajo, da je v bližini Indokine veliko japonskih bojni ladij.

Tokio, 17. avgusta AA. (DNB). Japonski politični krogi niso zadovoljni s sedanjo kompromisno rešitvijo glede tujih koncesij v Sanghaju. Ti krozi poudarjajo, da gre za varnost japonskih oddelkov in zato se mora vprašanje koncesij rešiti tako, da bo kriti japonski interesi.

Italijanski pritisk v Somaliji

Kairo, 17. avg. s. (Reuter). Uradno povejstva angleške vojske na Blžnjem vzhodu javlja, da angleške čete se drže svoje postojanke v Somaliji, na katere so se moralni pred dnevi umakniti. Na te postojanke, ki so v gricjuvju južno-vestno Berbere, izvajajo Italijani vedno nov pritisk. Angleži pa branijo svoje rezervne položaje.

Kairo, 17. avg. s. (Reuter). Ponči so bila nemška letala iz Adene napadli tri mesta v Abessiniji. Bombardirani so bili italijanski vojaški transporti in letališča. Uradno poročilo pravi, da so napadi uspeli.

Moskovski glas o ameriških namerah

Moskva, 17. avg. s. (Tass). »Komsomolska Pravda« piše o prvi obletnici vojne, da je ameriški kapital dobil značilno gospodarsko pozicijo v latinški Ameriki. Ameriška vlada je že na vseameriški konferenci pripravila teren za odstopitev evropske posesti na zapadni polobli.

Angleži ustavili španske ladje

Madrid, 17. avg. AA. (DNB). Španska ladja »Rampero« in dve trgovinski španske ladje so bili angleški vojaški transporti in letališča. Uradno poročilo pravi, da so napadi uspeli.

Klub študentov Mirnske doline

Akademika mladinske Mirnske doline, razščrena po vseh naših univerzitetnih središčih, do sedaj ni gojila tesnejših medsebojnih stikov, še manj pa je kot enota v tej geografski zaokroženi dolini, nastopal v javnosti. Po pogledu drugih akademskih skupin je le redko prišla v javnost in čutila se je to kot nekakšna mladost, spatičnost one mladine, ki je bila vedno nositeljica zdravih idej med narodom.

Tudi v svojem strokovnem delu je bila navezana le na pomoč svojih klubov v oddaljenih akademskih mestih in čutila se je potreba po organizaciji, ki bi vsaj med počitnicami iste nadomeščala.

Spoznejmo naše lepo Prekmurje

Važne letosnje pridobitve — Prvi prospekt naj vzbudi še večje zanimanje za lepote Kocijeve pokrajine

Maribor, 16. avgusta

Naše Prekmurje, ki smo ga kar priznajemo si, v povojni dobi precej zanemarjali, je doživel letos nekaj prijetnih pobud in pridobitev, ki bodo pospešile in poglibile stike med Mariborom in Prekmurjem. Brez sramu lahko priznamo, da smo bolj slabo poznavali prirodne posebnosti, zdgodovino in druge zanimivosti. Prekmurje in njegove metropole Murske Sobote, ki se je v zadnjih letih tako sijajno razvila. V objektivem smislu ni bila za ta pojaz krvida podinev, ampak je iskani vzrok v za to v pomanjkljivosti železniških in drugih prometnih zvez Z gradnjo in izpopolnitvijo železniške proge do Hodoša je bila storjena sicer pomembna pobuda, ki naj služi približjanju Prekmurja ostalim sosednim obmejnima pokrajinam, vendar pa ni bilo zato radi dolegljnosti vožnje in drugih nedostatkov tistih praktičnih uspehov, ki smo jih prizakovali. Založno dejstvo, ki se naša predvsem na Maribor, je bilo zlasti v tem, da je bilo pač Prekmurje od naše obdravske prestolnice vendarle preveč oddaljeno in da niso bili prometni, gospodarski in kulturni stik takож živahni, kakor bi to nemara terjal razvoj Maribora in Prekmurja.

Prva važna pridobitev letosnjega leta pa je bila za naše Prekmurje uvedba stalne in redne avtobusne zvezze med Mariborom in Mursko Soboto. Vožnja z avtobusom ni Maribor po opravkih, ki jih lahko cejšnjo pridobitev na času. Ta okolnost je važna za vse tiste potnike, ki so namenjeni v Maribor po opravkih, ki jih lahko opravijo v enem dnevu. Tudi vozni čas je prilagoden temu namenu. Seveda so na tej progi še razni nedostatki. Čujejo se pritožbe potnikov. Umljivo je, da ni nobenega začetka brez težav v pomanjkljivosti. Primereno upoštevanje želja, potreb in pritožb

prizadetih potnikov pa bo napravilo konec tem kalamitetam. Pričakujemo, da bo vodstvo Mestnih podjetij v polni meri uvajevalo predloge in pritožbe iz vrst potujočega občinstva.

Druga pomembna pridobitev, ki predstavlja prav za prav predpogojo za že omenjeno prvo pridobitev, je novi petanski most, ki so ga te dni otvorili in ki bo konec avgusta ali v začetku septembra slovensko otvorjen Prekmurje je s tem primaknjeno Mariboru, Maribor pa Prekmurju. S tem so ustvarjene osnove za poživljenje poslovnih, tujskoprometnih in narodno kulturnih stikov, ki so zlasti v današnjih časih še prav posebno važni.

Sedaj, ko je ustvarjena prepotrebna bližnja zvezza med Mariborom in Prekmurjem, pa je treba sistematično, z razumom in srcem, s sistemom in propagando misliti na to, kako bi bile podane možnosti čim globljega spoznavanja posebnosti in krasot našega Prekmurja, ki je še celo našim inteligenčnim krogom premalo znano. Napovedujejo se razne druge pobude, mimo katereh ne bo mogoče. Med temi pobudami pa je omeniti predvsem izdajo prvega propagandnega prospektu za naše Prekmurje in njegovo metropoljo. To je sploh prvi prospect za naše Prekmurje. Izdana ga je agilna Tujskoprometna zveza »Putniki« v Mariboru sodelovanjem marljivo delujočega Tujskoprometnega društva v Murski Soboti. Prospekt, ki je bil tiskan v bakrotisku Mariborske tiskarne, ima obliko Šdelne felderja. Naslovna stran je vešvarna, ravno tako tudi orientacijska karta Prekmurja na zadnji strani prospekta. Ostala slikovna del prospektu je tiskan v enobarvnem bakrotisku v temno modrem tonu. Besedila je poldruga stran in sicer ločeno v slovenščini, srbohrvaščini in nemščini. Skupna naklada prospektu znaša 20 tisoč izvodov. Slike v prospectu so zelo

posrečeno izbrane ter predstavljajo zanimive motive iz Murske Sobote ter posameznih predelov Prekmurja.

To je, kakor omenjeno, prvi prospect za naše Prekmurje, ki je bilo doslej v turističnem pogledu precej zapostavljeno. Zadnje čase pa posveča tudi naša turistična javnost vedno večjo pozornost Prekmurju, kar je nedvomno velika zasluga podjetnega Tujskoprometnega društva v Murski Soboti, ki je bilo ustanovljeno komaj pred štirimi leti. Zapostavljanje Prekmurja v turističnem pogledu je bilo prej pripisovan deloma tudi slabim prometnim zvezam s tem obmejnimi slovenskim predelom. Zadnje pa so sedaj razmere zboljšale. Železniške zvezze s Prekmurjem so dokaj ugodne. Murska Soba je zvezana z Mariborom z direktno avtobusno progo, ki plete skozi zanimive predele Slovenskih gor. Tudi ceste v Prekmurju so razmeroma v zelo dobrem stanju. Iz Murske Sobote vodijo dobre ceste v vse smeri. Murska Soba kaže iz leta v leto vse lepši in videnjši napredek. Turistični gostinski obrati v posameznih krajih Prekmurja sicer niso razkošni, so pa čedni, prijazni. Imajo dobro oskrbo in pazljivo postrežbo, vse za skromne cene. S popularizacijo našega Prekmurja se bo nedvomno zelo povečal obisk turcev in gostov, zlasti pa se obisk Gorškega, ki je zelo pravljivo tudi z avtomobilsko in avtobusno izleto.

Naj bi bili čim vidnejši uspehi izdaje prvega prospecta za naše Prekmurje, ki ga dobijo vsi interesi pri Tujskoprometni zvezi »Putniki« v Mariboru in pri vseh Putnikovih podružnicah ter uradih! Z izdajo novega prospecta je bil delno izveden načrt, ki predvideva v teh časih, ki preprečujejo dotok inozemskih gostov, pospeševi tev po pozivitev notranjega tujškega prometa in notranjih turističnih stikov.

Clanji jeseniškega FO tvorijo elito ZFO. Vsi zgoraj navedeni že celo desetletje zastopajo ZFO na večjih mednarodnih tekmih. Šolska tekmovalca France Noč in France Iskra pa sta tekmovala dosegli samo v saveznom srednjem oddelku, pa sta vendar Železnični, Copu, Vidmarju in Leganu popolnoma enaka.

Clanji jeseniškega FO tvorijo elito ZFO. Vsi zgoraj navedeni že celo desetletje zastopajo ZFO na večjih mednarodnih tekmih. Šolska tekmovalca France Noč in France Iskra pa sta tekmovala dosegli samo v saveznom srednjem oddelku, pa sta vendar Železnični, Copu, Vidmarju in Leganu popolnoma enaka.

ŠAH Sedmo kolo v Dobrni

Dobrna, 17. avgusta

Sedmo kolo nacionalnega amaterskega turnirja Šahistov se je igralo včeraj v zdravilišču Dobrni od 10.30 do 14.30. Uprava zdravilišča je povabila igralce, da bi odigrali del turnirja v zdravilišču. Igralcii so bili ves dan gostje zdravilišča in lepo okolico. Med igranjem je bilo v igralni dvorani ves čas navzočih precej gostov, ki so z zanimanjem sledili posameznim partijam. Igralce je pozdravil in imenu zdraviliške uprave dr. Ster, nakar so po zdraviliških govorilih še profesor Grašer, Šahovski mojster Nedeljkovič ter Lešnik in Medan.

Šmigovc e po lepi kombinacijski igri premagal Grašerja. Šorli je v zelo zanimivi igri premagal Popovića. Šorlijeva partija je bila do sedaj najlepša igrana partija na turnirju. Savić in Mišura sta remizirala. Ostale partije so bile prekinjene in se bodo nadaljevale danes popoldne. Zvezcer se bo igralo osmo kolo. Igrali bodo Draščić - Popović, Mišura - Šiška, Medan - Šmigovc, Milnar 3½, Gottlieb, Marek, Šiška 3 (1), Majstorovič 2½ (3), Medan 2½ (1), Pavlović, Popović 2 (1), Savić 2, Zuk ½ (1), Grašer ½.

Pisec trdi, da so bili slovenski fantje v II. vrsti v premici. To na videz sicer drži, toda priponiti bi moral, da sta bila dva telovadca člana FO s Koroške Bele in da je en telovadev priselj k jeseniškemu fantovskemu odseku še pred kratkim od drugod. Od Sokolov pa sta bila dva zadrgana po višji sili. Sokol Sorgo Cvetko je na bradijih gladko in z eleganco izvedel svoje sestave. Od slovenskih fantov je bil dober na bradijih mladi Klinar, ki je lepo izvajal precej težke sestave. Pozna se mu, da je študent, da ima dobro šolo in da izhaja iz Klinarjeve hiše, iz katere so izšli že dobri telovadci.

Pri oceni Sokolice na dvoriščni bradij je priponil, »da so bradij na hrito roko na naštudiralev, za članice deliščkega krožnika, ki so izvajale vaje na konju na Šir, pa je priponil, »da so se dobro pripravljale.«

Slovene dopisnik si je pri opisovanju tega telovadnega nastopa prikaljal v spomin ono prizadevanje 1. 1924, ko je šlo za to, kdo bo na VII. olimpijskih igrah, ki so bile tedaj v Parizu, zastopal v telovadnih vrstah Jugoslavijo. Orlovska zveza se je takrat postavila na stališče, da morajo na takih tekmih, karor so olimpijske igre, zastopati države najboljši sportniki in telovadci, ne glede na to, kateri organizaciji pripadajo. K tej priponi izjavljamo: Primerjava jeseniškega lokalnega telovadnega nastopa se kljub izredno visokim izvezbam tevovadcev se ne more primerjati z mednarodnimi telovadnimi tekmacami ali tekmacami v okviru olimpiade. Za tiste čase bi bila takšna morda še primerljiva in merjenje medsebojnih ali pravilno, danes pa to ni več. ZFO deluje le v Sloveniji, SKJ pa v celi državi. V l. 1924 so se olimpiade v Parizu udeležili razen enega južnjaka samo Sokoli iz Slovenije, zadnje olimpiade v Berlinu pa tudi že sokolski privaci iz Beogradu, Subotice, Zagreba in Žemunja. Ce bi danes sestavili a slovenski fanti skupno vrsto, bi sigurno priselj tudi Jeseničan Natlačen in morda tudi Oskar Frankič, ki je sedaj v Novem mestu, v poštev. Pa s tem vrsta ne bi skoraj nič ne pridobil, ker bi se moral dva enakovredna sokolska telovadca izločiti iz vrste.

Merklo za izbiro večjega števila telovadcev za mednarodne in olimpijske tekme so sokolske telovadne tekme v višjih oddelkih, pri katerih tekmuje iz vsega Saveza običajno okoli 80 tekmovalcev. Ce bi se članji jeseniškega fantovskega odseka udeležili sokolskih tekem v višjem oddelku, bi

Po vrnitvi iz Petrograda na črnogorski dvor se je princesa odpeljala v Italijo, kjer se je v Benetkah zarčila z italijanskim prestolonaslednikom Viktorjem Emanuelom. Zarčila sta se dne 24. oktobra 1896.

Kot italijanska kraljica je Jelena rodila štiri hčere in sina prestolonaslednika Umberto. L. 1901 je bila rojena princesa Jolanda v Rimu, ki je poročena z grofom Calvi di Bergolo. L. 1902 se je rodila v Rimu princesa Mafalda, ki je poročena s princem Hesenskim. L. 1904 se je rodil na gradu Racconigi prestolonaslednik Umberto. L. 1907 se je rodila princesa Giovanna, ki je žena bolgarskega kralja Boris III. leta 1914 pa v Rimu princesa Maria.

Iz Celja

—c Krive ječejo. Kljub nemirnim časom je gradbena delavnost v letosnjem sezonu v Celju in okolici precej povečana. Vsa ta delavnost pa je večinoma pod privatne inicijative in bi bila v Celju se mnogo večja, ako bi merodajni javni faktorji in ustanove pokazali ravno v gradbenih delih več resnejših namenov in vnežje. Tako pa vidi, da razna javna dela, ki so nujno potrebna, se zavlačujejo, med temi nekatera pa več let čakajo v pol surovev stanju doigravčne, druga pa vse željne javne dela se čakajo pričetka gradnje, čeprav so, kakor se vedno poudarja, vsi pogoji dani, da se z gradnjo prične. Sedaj pa bi radi nekateri zvali krivido in iskali krive povsem drugje, kakor pa na pravem mestu, noteč se opravljati pred javnostjo.

—c Delavstvo tekstilne tovarne »Poilez« je doseglo svoje pravice. Pred kratkim je prišlo do sporja med delavstvom tekstilne tovarne »Poilez« na Polzell in vodstvo tovarne. Kakor je bilo iz casopisnega poročila izvedeti, podjetje se ni povsem

držalo naredbe o minimalnih mezdah ter niso vsi delavci prejeli predpisanih plač. Delavstvo se je cutilo prikrijevalo ter je zahtevalo od podjetja izplačilo premalo izplačanih zaostankov. Danes je spor reševalo celjsko sresko načelstvo, kjer so bile delavstvo priznane vse pravice. Tako se je podjetje obvezalo, da bo poravnalo vse premalo plačane zaostanke ter da bo tudi sprejelo nazaj vse odpuščeno delavstvo čim se bo pricelo normalno obratovanje podjetja, ki tudi občuti pomanjkanje surovin.

—c K odprtiju spomenika blagopokojnemu Vitezkemu kralju Aleksandru I., ki bo 6. septembra v Ljubljani vabi Združenje rezervnih podoficirjev, pododbor v Celju svoje članstvo. Zaradi značane voznine naj se člani takoj prijavijo pri tajniku g. Franu Witavskemu.

—c Zdravniško dežurno službo bo imel jutri v nedeljo za člane OUZD g. dr. Premšak, Cankarjeva 6.

—c Južniški nogomet. Na Glaziju se bo

sta srečala ob 17. jutri ISSK Maribor in SK Celje. Ob 15.30 pa SK Store in SK Celje II. Opazarjamo na ti dve zanimivi tekmi.

—c Vpisovanje v trgovsko strokovno na delovno šolo zdržujejo trgovcev za Šolsko leto 1940-41 bo 30. in 31. t. m. od 18. do 20. K prvenemu vpisu v to šolo je učencem prinesli: 1. rojstni list, 2. zadnje šolsko izpričevalo, 3. učno pogodbo, 4. zdravniško izpričevalo o telesni sposobnosti in 5. vpisino 25 din. K poznejšim vpisom je prinesli le zadnje šolsko izpričevalo v vpisino. Popravni izpit se bodo vršili v sredo, 28. t. m. pismeni in v četrtek, 29. avgusta ustremi, zavrnji izpit bo 30. avgusta (petek). Začetek bo vsakokrat ob 14. Redni pouk bo pričel v I. razredu v ponedeljek 2. septembra, v II. in III. razredu pa v torek, 3. septembra, vsakokrat ob 14. uri.

87 let je star, pa še vedno prebira »Slov. Narod«

Vlčja gora, 17. avgusta.

Danes obhaja Terezija Podržaj iz Zavrtač svoj 87. rojstni dan. Rodila se je 17. avgusta 1853 v tem Mleščevu, fara Štarna. Izmed šestih otrok je bila najmlajša. Kot 22letno dekle se je leta 1875 poročila z Jožetom Podržajem, po domače Markcem iz Zavrtač, fara Vlčja gora. V zakonu mu je rodila osem otrok, od katereh jih živi še pet, ki so vsi dobro prekrbjeni. Terezija je poročena v Križki vasi, France na Vrheh, Ivan in Franciška imata več hiš in zemlje v Ameriki, Lozje pa gospodari na domu v Zavrtaču.

Ceravno ima Markčeva mati že skoraj devet krizev na ramah, še čita vsak dan brez očal »Slovenski Narod«, le sliši bolj slabo. Marsikaj ve povedati iz svojega življenja. Privadila se je tudi že avtomobilom, ki svak dan vozijo skozi vas, od kar stoji amčarski v plaininskem dom na Polževem, tik nad vasjo. Le smučariji in v razredu v račun, ko v največjem snegu in mrazu hodijo v celih truhkah na Polžev. Gleda jih in modruje: Le kaj iščejo v takem mrazu po snegu, mar bi sedeli doma za pečjo. Le radi se čudi, vendar pa verjam, ko se spomni še iz svoje mladosti, da so pravili, da ko bo papež v Rimu kihnil in mu bodo v Ljubljani rekli »Bog pomaga«, takrat bo hudo na svetu. In sedaj je res tako. Pomri so ji že bratje v sestri in tudi vdova je že 22 let. Samo pa je še čila in zdrava in še vedno pomaga pri vsakem delu na polju. Živi kot užitkarici pri sinu Ložjetu, seve le bolj ob »kofetu«.

Ob njenem 87. rojstnem dnevu ji želimo, da bi dočakala vsaj 100 let!

rih jih živi še pet, ki so vsi dobro prekrbjeni. Terezija je poročena v Križki vasi, France na Vrheh, Ivan in Franciška imata več hiš in zemlje v Ameriki, Lozje pa gospodari na domu v Zavrtaču.

Ceravno ima Markčeva mati že skoraj devet krizev na ramah, še čita vsak dan brez očal »Slovenski Narod«, le sliši bolj slabo. Marsikaj ve povedati iz svojega življenja. Privadila se je tudi že avtomobilom, ki svak dan vozijo skozi vas, od kar stoji amčarski v plaininskem dom na Polževem, tik nad vasjo. Le smučariji in v razredu v račun, ko v največjem snegu in mrazu hodijo v celih truhkah na Polžev. Gleda jih in modruje: Le kaj iščejo v takem mrazu po snegu, mar bi sedeli doma za pečjo. Le radi se čudi, vendar pa verjam, ko se spomni še iz svoje mladosti, da so pravili, da ko bo papež v Rimu kihnil in mu bodo v Ljubljani rekli »Bog pomaga«, takrat bo hudo na svetu. In sedaj je res tako. Pomri so ji že bratje v sestri in tudi vdova je že 22 let. Samo pa je še čila in zdrava in še vedno pomaga pri vsakem delu na polju. Živi kot užitkarici pri sinu Ložjetu, seve le bolj ob »kofetu«.

Ob njenem 87. rojstnem dnevu ji želimo, da bi dočakala vsaj 100 let!

rih jih živi še pet, ki so vsi dobro prekrbjeni. Terezija je poročena v Križki vasi, France na Vrheh, Ivan in Franciška imata več hiš in zemlje v Ameriki,

Podpiranje nadarjencev ob meji

Prva pomoč gre vaškim nadarjencem, kajti s kmetov prihaja največ naše zdrave intelligence

Maribor, 15. avgusta
Bliza se pričetek novega šolskega leta, v katerem naj bi se že pričeli uresničevati vsekakor dobro izbrana akcija naše bankske uprave, namreč podpiranje revnih nadarjenec. Slovensko časopisje je že ugotovilo, da se je proučevanja tega perečega problema v veliki meri lotilo zlasti tudi naše obmerno učiteljstvo, ki je med drugim postavilo tudi že objavljene smernice za izvedbo te akcije v pedagoško-didaktičnem pravcu ter zahtevalo postopno prenovitev našega celotnega šolstva po sistemu enotnosti od osnovne do visoke šole. Posebej pa je v smislu izvajanj gornjega referata zahtevalo, da bodo te akcije, ki stremi za izbiro in podpirjanjem nadarjenec dece revnih roditeljev, deležni pred vsemi drugimi nadarjenimi otroci našega podeželja in to predvsem oni iz naših obmernih krajev. Ker je s tem v jedro zadeta stvarnost našega vaško-kulturnega pokreta in posebej obmerno-vaškega kulturnega in tako tudi nacionalnega dviga, prihajajočem v naslednjem zadevno poglavju iz referata g. Mirka Vauda, učitelja pri Sv. Marjeti ob Pescici:

»Mati zemlja! Te besede prepletajo iz praka nek veličinski vstajni čar! Iz zemlje rojeni, na zemljo povezani! Ta prastara istina ne doni le z pricetnih lekcij vsake vere, bila je marveč oddoljna in dolčilna za šege, običajne in ves življenjski obstoj zlasti slovanskega kmetskega naroda! In pradom, pracialca našega naroda niso bila in niso danes mesta, bila in ostala je kmetska, delavška vas! Sele v pozni razdobjih se je iz slovanskih vasi rekrutiralo meščanstvo, v prav mladi dobi celo sele slovensko meščanstvo, saj so pri našem prenvestu isto predstavljali z malo izjemo le tujerodci ali pa naši narodni in obmeni tudi vaški izkoreninjenici!«

Ta historično dokazana in priznana slovensko-slovenska vaška povezanost naših prednikov v strnjenu vaskem občestvu je ob sicernem prilaganju sodobnim priljubljenim zahtevam tudi danes naš narodni in kulturni ideal! Beg iz vasi, z vaške kmetske grude, ce je le zgolj ego stičen — z odrekom domorodnosti, je izdajstvo! In baš šola spada med one sile, ki tak beg, tako razsvetovanje, to izdajstvo — zamore pospeševati, pa tudi ovirati, celo onemogočati. In zopet so baš vaški nadarjeni, kot sem se izrazil že v prvem poglavju določeni »kažpoti« in »vuditelji« pri naši skup-

ni službi narodu in državi in pri ustvarjanju naše narodne in kulturne imovine! Izredna zadevna vloga in naloga pripada vprav vaškim nadarjenec!

Toda poglejmo si današnji položaj! — Spomnim na, da so slično akcijo podpiranja nadarjenec pred 14 leti započeli tudi deželni zbori nekaterih dežel v zahodni Nemčiji, vendar je bila onda akcija namejena izrecno podeželskim nadarjenjem ter — kakor pri naši utemeljevanja s socialno gledišča — tamkaj z motivom »v svetu zadržanja nadaljnje enostranske mestne živitve nemške kulture«.

Vsekakor zanimiv in unesten motiv za današnje prilike — tudi pri naših. Kajti: Nasprotje med mestom in deželi preveva vse današnje politično, gospodarsko, družbeno in duhovno življenje. Vpliv mesta je dosegel celo najbolj oddaljene vasi in razkraja tam ljudi, iz njihove domačalne, politične in gospodarske upoštavitve ter jih vedno bolj spreminja v ljud civilizacije in mase, katerih življenjski hod in drža v obliki, stanovnišči, modi, običajih itd. vedno bolj načakuje mestnemu bistvu. K temu se še priključujejo poizvodi, da vse tisto, kar na inteligenčni in podjetnem duhu hrani dežela, odpotuje v mesta s pritakovanjem, tam najti kaj boljši. Tako se voditejske narave, ki so v prvi vrsti poklicane, postati nosilci vaške kulture, odtvoriči domači grudi in duhovna nadplasti na vasi se nadomestuje po tujih, ki so po pokolenju in duhovnem izvoru mestni. Tako se proces »pomešanjanja načrba« nadaljuje in tem nenetom napreduje enostranska mestna zožitev narodne kulture. Veča se vedno bolj nevarnost, da se bodo mnogovredne osnovne plasti naše narodne kulture porazgubile ne še izgubile, ker pač nimamo velemest, ki k takim posledicam še kam bolj pripomorejo. Zato, je pač v korist državnega, narodnega in kulturnega občestva takoj odporom zelo nujno potrebna! Vidimo jo baš tudi v ukrepu podpiranja nadarjenec, ki bi naj pač v prvi vrsti bilo namejeno nadarjenec na deželi, zlasti še ob meji!

Statističke kažejo, da že več let številčno prevladujejo na srednjih in sličnih šolah otroci iz mest in mestne bližine. Ne hoteč podcenjevati mestno deco, pa že moramo, upoštevajoč veliki naval iste v te šole, ugotoviti, da je že sprito velikega števila mestno studiračev dece njih precejšnji odstotek v kvalitativnem pogledu dokaj dvomljiv,

vendar študira, ker ima pač ugodno priliko. Kateri naši vaški učiteljev že ni imel dovolj primerov, ko so njegovi talentirani učenci kar izvzivali k nadaljnemu študiju, toda ni bilo prilik, ne gmotnih in često še drugih ne. V mestih pa že tudi povprečni nadarjeni zapuste radi študiju osnovno šolo in baš ti — na račun dobrih vaških nadarjenec!

Vendar pa tudi oni malo odstotek vaške dece, ki po največ tudi — če že gre študirati — izhaja iz bolje situiranih hiš — ne seve tudi po bolje »situiranju nadarjenosti, gre s študijem v mestih večinoma pravo krijevo pot. Žalostna je prečisto usoda revnijih vaških dijakov, odtrganih od vasi na mestni astali. Brezdomski, gorje cenenih penzionatov in sličnih zavodov ali skromnimi »studentskimi mamicami« izročeni, izbrani blagonsimilni silni pritode in rodbinskega življenja — blodijo v puščavi mesta, podobno po vetrju odtrganemu listu! Tu se odigravajo dijaške tragedije, ki v počasnem razkrajanju duševnega jedra, v brezupnem utrujanju duševnih razmahnih sil, z izgubo instinktivnega življenja v ubožnih temnih izberih ter pri milostno brez pličnih jedilnih mizah in ob skopu plačanij, prosti čas jim kradečih urab dajanja instrukcij otape in zaduge mlada, vaška dijaška življenja! Koliko velikih mož je že prisalo tako svoje dijaške življenjenise! Kakena razlika napram mestni deci, ki se še dalje greje v okrilju svojih roditeljev, ostane otrok, ne trpi domotožja ne pomanjkanja itd. v tako zdognjih letih!

Sem daleč od naivne trditev, da je vrelec naših velmož samo in edino le dežela, niti v tem pogledu ne bi v povsem soglasil s S. Gregorčičem, da »Kar mož nebesa so poslala... iz kmetskih so izšli domov«. Neovrgljivo dejstvo pa je, da vas hrani mnogo večji zaklad nadarjenec, ki ne pridejo do svojega poslanstva v narodu in njegovi kulturi, nego mestu. V prejšnjem poglavju sem nakaže, poti, ki bi rešile te težje problem, rešile mrtvosti sicer izgubi zapisane naše vaške nadarjenice, ki jih teriva najprej vas zase, daje pa jih, kakor doslej — in še jih bo lahko dajala odsteti vse več kot doslej — na razpolago: v službi naši širni domovini vseposvod, kjer bodo znani in priznani!

Zato pa: **prva pomoč, prvo podpiranje nadarjenec gre našemu podeželu, našim vaškim nadarjenjem!** »Vas je vas in brez nje ni ničesar!«

oblagodarjen s pravcatimi oblaki prahu. Zelo bi bili hvaležni vsem, ki bi pomagali odpraviti to zlo.

Sokol Maribor I poziva članstvo in naraščaj na sestanke na grobu pok. staresta br. dr. Ljub. Pivka, ki bo danes v soboto ob 16. uri Sokol bo počastil spomin dr. Pivkovega rojstnega dne. Udeležba bratov v sester v civilu z znakom.

Sejske novice. Na mariborski svinjski sejem 16. avgusta so prigrali okoliški kmetje 144 svinj v prasičev, prodali pa so jih 91 komadov. Cene so bile slednje: 5 do 6 tednov po 80 do 120, 7 do 9 tednov po 125 do 170, 3 do 4 mesece po 180 do 305, 5 do 7 mesecev 330 do 430, 8 do 10 mesecev 460 do 600, 1 leto 720 do 940. Kg žive teve po 8 do 10,50, kg mrteve po 12 do 15.

— **Veter humorja** in pesmi bo drevi v Sokolskem domu. Gostujejo člani beografskega Narodnega gledališča in sicer slavna pravnikinja in ljubljanka Beograda Žanka Stokićeva, znani komik Vlasto Antonović, nazvan Serioža, in popularni pevec Šansovin in Šlagervij Boško Nikolić. Za njihov nastop se opaža živahn zanimanje.

— **Celo revnje sloji prebivalstva** njo varni pred dolgimi prsti tator v vložilcev. Sedaj so včrni drzni zlikovci v stanovanje postrežnice Jozefine Zagorečnik v Korosečevi ulici št. 38. Odnesli so gotovine za 800 din, razen tega tudi zlato verižico, vredno 450 din. 800 din je bilo ves prihranek uboge postrežnice, ki jih organizira vsako leto Kolo vozačev in jahačev v Ljutomeru, ki mu pripadajo velike zasluge za razvoj tega sporta ob naši meji. Kakor vsako leto, tako se jih ljutomerski kolo zasiguralo tudi letos sodelovanje izvrstnih dirkačev, tako da je tudi letosnji program jesenskih dirk, ki bodo 8. sept. t. l. ob pol 15. na dirkališču v Cvenu pri Ljutomeru, zelo privlačen v pester. Prijave se množijo, zaključijo se v nedeljo 8. sept. t. l. ob 11. uri. Sprejemajo jih G. Franč Slavič v ljutomerski občinski pisarni. Prijavnicu sicer morajo nakanati istočasno s prijavnikom, sicer prijava ne velja. Pregled konj, ki bodo nastopili pri dirkah, pa bo v nedeljo 8. sept. t. l. ob pol 14. uri na dirkališču.

— **Amaconka**, v neki gostilni na Koroseči cesti je bilo zbranih več gostov, med katerimi je bilo živahn razpoloženje. Med gosti je bilo tudi nekaj vijenjskih mladenčev. S pikrini opazkami so kalili dobro razpoloženje, nazadnje so se priteli obregovati ob postavno natakarico, ki je od začetka poslušala njihovo zlobuduranje. Ko pa je njihove besede dobro pretekla in ko je spoznala, da jo z zbadljivkami žalilo, je vzkrivila v njej razboritama amaconko kri. Privočila si je glavneg obregovalca nekega Štefana Josipa. Navadila je nanj z vso močjo in Štefan je moral brido občutiti moč njenih nežnih rok. Z udarcem mu je razbil nos, da se je moral zateči v bolničko. Ostali mladenčki pa so se potuhili in razpršili, ko so se prepričali, da ni dobro vzremjeti stasite in ponosne natakarice, ki je vzpostavila red in gospodarskih zvezdev.

— **Tovorni avto** je podrl cementni zasloni steber na Glavnem trgu in ga podrl. Skodo, ki je precejšnja, bo moral poravnati lastnik tovornega avtomobila.

— **Amaconka**, v neki gostilni na Koroseči cesti je bilo zbranih več gostov, med katerimi je bilo živahn razpoloženje. Med gosti je bilo tudi nekaj vijenjskih mladenčev. S pikrini opazkami so kalili dobro razpoloženje, nazadnje so se priteli obregovati ob postavno natakarico, ki je od začetka poslušala njihovo zlobuduranje. Ko pa je njihove besede dobro pretekla in ko je spoznala, da jo z zbadljivkami žalilo, je vzkrivila v njej razboritama amaconko kri. Privočila si je glavneg obregovalca nekega Štefana Josipa. Navadila je nanj z vso močjo in Štefan je moral brido občutiti moč njenih nežnih rok. Z udarcem mu je razbil nos, da se je moral zateči v bolničko. Ostali mladenčki pa so se potuhili in razpršili, ko so se prepričali, da ni dobro vzremjeti stasite in ponosne natakarice, ki je vzpostavila red in gospodarskih zvezdev.

— **Busterščevi harmonikarji** so želi prodrov uselj v svojim lepim, učinkovitim nastopom v sredu zvezcer v ždraviliški dvorani v Rogalski Slatini.

— **Nov početek** urad bodo otvorili s 1. septembrom letos pri Sv. Danielu.

— **Egi je tekla** v Majhperku v neki tačni gospodinjstvi. S kuhinjskimi noži sta se obdelava posnetnika sinova Anton Burg in Jakob Žnidarič. S svojim nastopom sta ogrožala varnost navzočih gostov. Končno so orožniki vzpostavili red in mir. Zaprli so bojevnika mladenca ter jima zaplenili kravu nož. Končno besedilo bodo še spregovorili soriščki.

— **Detectiv...** Iznajdljiv, sleparski mladenček je prežal v nočnih lokalih na nočne ptičke, ki so promenjale po aveniji na Aleksandrovi cesti. Predstavil se jim je kot detectiv, ki pa je kazal potrebe izredne prizanesljivosti, če se mu je posrečilo, da je kot kompenzacijo izvabil od operarenih nočnih ptičk primerne zneske. Mladič je imel parkrat sred, dokler ga ni nakanjuknil razkrinkalo. »Detectiv« je moral biti v apartmaju v Ključničarski ulici št. 2, kjer razmislja, sedaj o minljivosti trikov. Cuje se pa, da mu pripravijo mariborske nočne ptičke presenetljiv »spremenje«, ki naj bi bil oddoljitev za prevaro in nagano.

— **Mariborske in okoliške novice**
Mariboru, ki bo uradoval tudi jutri v nedeljo v času od 9. do 12. in od 16. do 18. V tem času si lahko nabavite vstopnice in vozovnice.

— **Nočno lekarniško službo** imata tekoti

— **Krojski mojstri** naj svoje učence in učenke čim preje vpisajo v obrtno nadaljevalno šolo.

— **Obrtna nadaljevalna šola** v Mariboru ponovno in zadnjič opozarja na vpisovanje vajencev v novem šolskem letu. Vpisovanje se vrši te dni na mestnem poglavarsku. Proti neopravilnim zamudnikom bo postopal šola po uradnih predpisih.

— **Oko 3000 otrok** je bilo cepljeno pri davičini v telovadnici šole na Slovenskem trgu.

— **Poštna vest.** Kakor se čuje bo prevezla tekstilno tvornico Marka Rosnerja v Mariboru nova delniška družba »Roteks«, ki ima svoj sedež v Beogradu.

— **Konec gledaliških počitnic.** To soboto je v Narodnem gledališču konec počitnic na dopustu se nahajajoči člani ansambla se vračajo, ker bo treba v pondeljek, dne

19. t. m. že nastopiti novo gledališko sezono, odnosno bo treba že prizeti s pravnavami za bodico sezona.

— **Zdravniško delno službo** za nujno pomoč članom in njihovim upravljenjem svojcem vrši v neodložljivih primerih in v odstotnosti pristojnega zdravnika v nedeljo dne 18. avgusta 1940 gospod dr. Vrečko Fric, Maribor, Gregorčičeva ulica 12.

— **Planinska služba božja** bo v nedeljo 18. t. m. na sledenč postojankah: pri Mariborski koči ob 9., pri Sv. Arehu ob 10., na Smolniku ob 9., na Ursji gori ob 9. na Kremljarjevem vrhu ob 11., v mariborski franciškanski cerkvi ob 4.15 pred odhodom viakov. Na Pungartu (koča pod Kopom) to nedeljo ne bo službe božje. — Aljazev klub.

Važni mariborski problemi

Obnova starega gledališkega poslopja — Mariborska City

Maribor, 16. avgusta.

Naj se staro zruši kadar že in novo zasluži kakor kolik že, za Maribor je to že danes gotovo, da je že odigral svoje poslanstvo na levem bregu Drave. Namreč poslanstvo svojega razvoja. Predvojni Maribor je to storil z zgradnjom novega, zgrajenega dela mesta proti parku, a povojni Maribor je to v glavnem že izvršil z novim, vrtnim naseljem proti Kamnici. Vse, kar bi utegnilo siedeti na enem kakor drugem, bo doleč pozna, da niso bili sposeti v glavnem arhitektu. Ta popolna spremenost pa je prisla bolj iz razvračenja, kot ozadje našlioni kazino, ki pa kaže na vsem vidnem ospredju že (za takrat) sodobno arhitekturo in ki je v svoji notranjščini, kakor nam kaže Studijska knjižnica, za tedanjim Mariborom načrtnost razkošna. Ta kazinski prizidek na staro gledališče pa nam se bolj pojasnjuje višino odnosno nižino, te danes. Zgraditeljem je šlo v prvi vrsti za — zavaro, in to so v polni meri dosegli z zgradbo kazine. Kako je bilo s kulturnim namenom gledališča, lahko vsakdo se danes vidi že po zunanjosti tega poslopja. Kako pa je bilo z gledališčem umetnostjo tudi na znotraj, o tem so nam najbolj zavestljive prične javne razprave v mestnem občinskem svetu, ko je šlo za podporo bolj raznizmavemu ravnatelju, kakor pa gledališču samem.

Vse to nas danes zanima le zaradi javne sodbe o sedaj zaključujoči se obnovi skrajnega dela tega poslopja, kamor spada tudi doslej pritlična hišica za gledališko upravo.

Kdor si to obnovno ogleduje samo s Slovenske ulice, katere en del se je ob zgradnji gledališča nazivala še »Rauchfangkehrergasse«, seveda upravljeno skriva, že po zunanjosti tega poslopja. Kako pa je bilo z gledališčem, se govorja,

Morilec se je sam javil policiji

Mesar Franc Žnidar je v Zagrebu umoril krčmarico Marijo Kliček, s katero je imel ljubavno razmerje

Zagreb, 17. avgusta
Prebivalstvo Zagreba je presestila vest o arretaciji morilca gostilničarke Marije Kliček, Franca Žnidarja. V Zagrebu že dolgo ni bilo zločina, ki bi bil tako razburil prebivalstvo, kakor umor lastnice buffeta Marije Kliček. Našli so jo umorjeno v sedanopoldori v njeni krčmi v Kranjčevičevi ulici. V njeni krčmi je bilo vedno veselo. Marija je bila lepa in znala je privabiti goste. Skoraj vsak večer je odmevalo iz njene krčme veselo prepevanje. Ko pa je prišla v sredo zjutraj 14letna natakarica Dorica Varič na delo, je našla vrata zaključena. Misleč, da je gospodinja še v svojem stanovanju, je odšla v mesto, da bi jo poklicala in dobita od nje ključ. Ko pa je pozvonila v njenem stanovanju, se ni nihče odzval. Vrnila se je, toda vrata so bila še vedno zaključena. Končno je vpravila sosedje, če so njeni gospodinji videli. Ko so ji odgovorili, da je niso videli, je sta na policijo povedat, da je Kličekova izginala.

Okrvavljen mesarski nož in pismo

Detektiv je prišel v Kranjčevičeve ulice in odprl okna krčme. Vse je bilo v najlepšem redu. Kar je redar opazil Marijo Kličko. Sedela je, kakor da je živa, teda na vrata je imela globoke rane. Prišla je komisija, ki je ugotovila, da je bila Kličekova umorjena v noči od ponedeljka na tork. Na mizi so našli velik mesarski nož, ves okrvavljen, kraj njega pa pismo, napisano z okorno roko.

Pismo je bilo obširno, napisano brez prave zvezke. Začenja se z besedami: Drajgi, ki ste ostali, zaključuje na Zbogom, z bogom in podpisom Fran Žnidar. V njem opisuje morilec svojo lastno tragedijo, ki ga je prividea do tega, da se je osvetil Mariji Kliček. Žnidar piše med drugim. Bil sem počten mesar, delal sem v Sloveniji in Srbskih Moravcih. Ko sem prišel v Zagreb, sem imel precej prihranjenega denarja. Nakupil sem kož, da bi trgoval z njimi. Ko sem se spetjal z Marijo Kliček, mi je povedala, da mi bo preskrbela najbolj stranke, v resnici mi je pa vsega samo denar, ki mi ga na nikoli vrnila. Nekoč mi je vzel 8000, drugič 7000, potem pa še 30.000 din. Tako je prišel Žnidar ob ves denar in moral je prosicati po mestu. V pismu pravi, da ni en din, ki ga je Kličekova upropastila. Našteta celo vrsto njenih žrtev.

Zadnja noč Žnidarja in Kličkove

Policija je takoj ukrenila vse potreben, da izsledi Žnidarja. V zglaševalnem uradu niso imeli njegovega naslova. V Zagrebu ni bil prijavljen. Tudi v kriminalni evidenci ni bil zabeležen. Kaznovan je bil samo enkrat zaradi izgreda, in sicer lani v maju, ko ga je Kličekova ovadila, da jo je pretepala. Samo natakarica Dorca Varič je lahko dala policiji nekaj informacij. Žnidar je bil že dolgo prijetjal moje gospodinje — je pripravovala. Prej sta se dobro razumeli, zadnje čase sta se pa večkrat prepričala. Žnidar je stanoval pri nji v Vlaški ulici. Po poklicu je bil mesar.

V ponedeljek proti večeru je prišel v njeni krčmi. Z gospodinjo sta se takoj sprla, ker ji je nekaj ogroženo očital. Varičeva ni vedela, kaj bi storila. Gospodinja je namreč pred njegovim prihodom rekla, da tisto noč ne pojde domov, nega da bo spala z njo kar v krčmi. Ko je pa prišel Žnidar, je rekla da bo tudi on ostal pri nji. Ker pa za vse tri ni bilo prostora na biljardu, je rekla gospodinja natakarici, naj odide. Ko je odhajala, sta se še prepričali.

Sam se je prijavil

Žnidar je v pismu napovedal samom. V četrtek dopoldne se je pa sam javil mareskemu policijskemu, kjer je odkrito priznal, da je umoril Kličkovo. Prosil je, naj ga arretirajo in poslije v Zagreb. Seveda so ga takoj arretirali in obvestili o tem telefonično zagrebsko policijo. Le-ta je takoj poslala v Maribor dva detektiva, da bi pripravila Žnidarja v Zagreb. V Zagrebu so ga včeraj dopoldne zasišli. Žnidar še vedno trdi, da ga je Marija upropastila in da je samo ona kriva vse njegove nesreče.

Spoznala sta se potom malega oglasa

Na vprašanje, kako se je seznanil z Kličkovo je Žnidar odgovoril, da jo je spoznal pred dvema letoma. Kot mesar je prihranil nekaj denarja, pa je hotel otvoriti v Srbskih Moravcih gostilno. V zagrebskih listih je objavil malo oglas, da išče poslovjnega tovarisa, ki bi imel nekaj denarja. Javila se je Marija Kliček. Skupaj sta otvorila v Srbskih Moravcih krčmo. Kmalu se je Žnidar zaljubil v Kličkovo, ona pa mu ljubezni nti vracača. Žnidar je bil tako zaljubljen, da ni viden kakšna

je Marija. V Srbskih Moravcih je moral gostilno opustiti in presestila sta se v Dušo Reso, kjer sta tudi imela nekaj časa gostilno. Kličkova je bila prvotno natakarica in imela je več ljubčkov, toda vsem je izvabljala denar in jih zapustila. Tako je bilo tudi z Žnidarjem. Končno sta se presestila v Zagreb, kjer je pognala Marija še zadnje Žnidarjeve prihranke. Videc, da nima več denarja, ga je jela zanemarila. Skoraj vsak večer je odmevalo iz njene krčme veselo prepevanje. Ko pa je prišla v sredo zjutraj 14letna natakarica Dorica Varič na delo, je našla vrata zaključena. Misleč, da je gospodinja še v svojem stanovanju, je odšla v mesto, da bi jo poklicala in dobita od nje ključ. Ko pa je pozvonila v njenem stanovanju, se ni nihče odzval. Vrnila se je, toda vrata so bila še vedno zaključena. Končno je vpravila sosedje, če so njeni gospodinji videli. Ko so ji odgovorili, da je niso videli, je sta na policijo povedat, da je Kličkova izginala.

Kako jo je umoril

V ponedeljek zvečer je prišel Žnidar k Mariji, da bi jo spremil domov. Toda ona ni hotela o tem nittesar slišati. Zmernala ga je, češ da je nekje zaslužil 100 din pa jih ni izročil niti. Tudi na cesti ga je še zmernala. Ni ga hotela vzeti s seboj na dom, temveč je zahteval naj spiši kar na biljardu, na kar je končno pristal. Vrnila sta se v Krčmo. Tam sta se še srditeje prepričali. Marija mu je zahrbila v obraz, da lahko gre, upo mi prav, češ da je že našla nekega upokojence, s katerim hoče živeti. Obitala mu je, da leuhari in živi na njen račun. Žnidar je jel kričati na njo. Stala je pri točilni mizi, obrnjena s hrbotom proti njemu. Kar se je obrnila in mu začela čež ramo:

Evo ti šleš žganja in nož Žganje popij, potem pa pojni na ulico in se zabodi. Za drugo itak nisi.

Tedaj je pa Žnidar pobesnel. Pograbil je nož in ji prerazil vrata.

Misel na samomor

Po zločinu je napisal že omenjeno pismo, potem pa je odšel iz krčme. Tavaj je nekaj časa po mestu, potem se je pa vrnih,

da bi še enkrat videl Marijo. Prišel je do krčme, toda vstopil ni. Nadaljeval je pot proti kolodvoru Sava, kjer je vprašal, kdaj odpelje prvi vlak v Slovenijo. Še ob stiški zjutraj. Žnidar je krenil ob železniški progi. Hotel je skočiti pod vlak, pa se je premislil. Zgodaj zjutraj se je odpeljal v Maribor. Tudi tam je tavaj ves iz sebe po mestu. Srečaval je ljudi in hotel jim je povedati, kaj je storil. Takrat se ni bilo znano, da je Kličkovo še našli umorjeno.

V četrtek dopoldne je opazil pri nekem Bosanskem zagrebške liste, ki so obširno poročali o umoru Marije Kličkove in objavili tudi njen sliko. Žnidar je planil k njejmu, da mu iztrži novine. Odigral je Marijino sliko in zopet je začutil, kako jo je ljubil. Spravil je košček papirja z njeni sliko, v žep in odhitek na policijo. Tam je povedal, kaj je storil.

Kaj gravita brata Marije Kliček

Tako opisuje zločin Žnidar sam. Brata njezove žrtve, trgovski potnik Ludvik in vratar Rudolf, pa pripoveduje, da njuna sestra ni upopastila Žnidarjevo temveč nasploh. Žnidar naj bi bil umoril Marijo samo zato, ker ni hotela več živeti z njim. V Srbskih Moravcih je morala prodati celo pohištvo. V Zagrebu pa vso zlatino, da mu je preskrbela denar, da bi krčma ne propadla. Žnidar naj bi jo bil izkoristil in živel na njem račun. Na drugi strani pa je baje zelo trdo ravnal z njo. Policija bo moral dogmati, kdo govoriti resnico.

... za sokolskim praporom

Mengeš vabi

V nedeljo dne 18. avgusta poslavljajo Sokol dvajsetletnico svojega obstoja s televodnim nastopom. Z rojstvom svobodne države, smo tudi pri nas otreli okove županstva ter si spletli sokolsko gnezdo kot znak, da se nikoli ne vrnejo žalostni časi robstva in da bomo vzgajali narod v ponosne, svobodne in zveste državljanje.

Seme je padlo, mnogo je bilo med nami zavednih rodiljubov, ki se jih s ponosom in spoštovanjem spominjam, kajti zavestamo se, da so doprinesli levij del, ko so orali ledino. Danes imamo pod starim očakom Grintovcem lep sokolski dom z obsežnim telovadilom ter nas več ne tarojo gospodarske skrbi, zato se lažje in z večjim elanom vrzemo na delo. Tudi mi smo prebrodili težke čase, a zavedajoč se vzvisele ideje, smo se v borbi in delu prekali v neomajne stebre in naše društvo stojijo danes trdno ter je sposobno kljubovati vsakui burji. Krog doma polje živahnio življenje; milad, zagorec rod se veselo pripravlja na jubilej, da podstavi spomin svojih ustavniteljev, potrdi stoves društva ter dokaže ljubezen kralju in domovini. Le naprej brez miru! V nedeljo bodo zaplatala na hisah vseh zavednih tržanov trobojke in pozdravile brate in sestre, ki bodo v našem gostoljubnem kraju prezeli par prijetnih ur. Zdravo!

Proslava 20 letnice Sokola na Ježici

V zelo težkih okoliščinah je v nedeljo poslavljajo Sokol na Ježici svoj 20letni obstoj. Kljub grozčem oblikom, ki so preprečili prireditve, so se prideli zbirati proti 14. uri telovadni oddelki, pomočni s telovadilom iz kamniškega okrožja. Točno ob pol 16. uri so pripravili vsi oddelki, okoli 180 po številu, na čelu s praporom iz zvokih sokolskih koranic, ki po pozdravu državni zastavi. Oboje skupaj so se zbrali na telovadbi in vse sijajno in takrat bo lahko z okrasjem in gesli reševal gospodarski položaj. Razume se, da tisti, ki odrejajo društvo smer in način dela, ne bodo sledili »žetovi« praksi, temveč skrbeli kakor doslej, da bo Sokol na Ježici šel neustrašeno naprej za sokolskim praporom.

Kamniški Sokoli spominu sestre Trampuževe

Kamnik, 17. avgusta
Jutri, 18. t. m. poteka leto dni od onega žalostnega trenutka, ko je za vedno prenehalo utriptati plenomeno srce naše drage sestre Miljutine dr. Trampuževe.

Sestra Miljutina! Ko smo pred letom dni stali pred Tvojim prernanim grobom, se pač še nismo zavedali koliko smo izgubili s Teboj. Po sili prilili smo se še molče poslovili od Tebe in že odhitali zopet vsak na svoje delo v borbi za obstanek in soško kraljevale.

Danes draga s. Miljutina, pa nam je počitljivo narančljivo, kako si mogla oditi ta kadar ni povrata ravno v času, ko je stal kamniški Sokol na pragu razvoja. Ko je kamniški Sokol mogocno razpel svoje peruti in se dvignil in dolisi še nedosežene, skoro tudi neslutene višave. Vsi, ki so dobre volje nas podpirajo in tudi Tvoi dragi soprog, ki ne najde nikjer utruhe, nam pridno pomaga. Gotovo se teh uspehov raduješ tudi Ti, gotovo pa bi bili še večji in lepsi, če bi nam pomagala pri njih ustvarjanju tudi Ti.

In 1. septembra, s. Miljutina, bo naša nastop, ko se bomo skupno veselili naših uspehov. Le Tebe ne bo, le Ti se boš veselila — sama ... Zopet se bodo zbrnile v Kamniku sokoške legije, le Tebe s. Miljutina ne bo, da bi naša vspala cvetje ...

Zato je ob obletnici Twojega odhoda naša bol mnogo večja in rana v našem srcu nezadeljena ... Znova se je odprla, znova smo vse še enkrat preživel, kot bi bilo včera.

Ko Ti bodo, s. Miljutina, jutri kamniški Sokoli položili na prerano gomilo šopek svežih rdečih nagelinov, raj pride njih voni do Tebe in Ti oznanji veliko bol in pa ljubezen s katero se Te spominjamo. Hvalješ smo Ti za vse in zelo Te pogrešamo!

Komniški Sokoli

— Kaj pa je to, tornando?

— Tornando je silen vihar, ki divja v nekaterih krajih Amerike.

— Amerika, kje je pa to? Daleč od tod?

— Od tod? Da, zelo daleč.

— Dalje kakor ob strička Otona?

— Tisočkrat dalje.

— Ali ima striček Otto tudi utež?

— Seveda — toda pusti me zdaj pri mriju. Očka ima mnogo dela.

— Čez tri deset sekund.

— Očka...

— Kaj pa že zopet?

(Le mirno, mirno, oče ne sme biti samo otrokom avtoriteta, temveč tudi prijatelj v svetovalec).

— Očka, ali imajo ljudje v Abe... Ame...

— Ameriki

... Ameriki tudi uteži?

— Da. In da se ti ne bo treba več truditi, ljudje v Honoluulu, na Sumatri, Mongoli, Eskimi, vsi ti imajo že uteži all pa jih kmalu dobe. Ali hoteš vedeti še kaj?

— Da: ali imajo tudi lepe uteži, kakor je ta tvoja?

— Morda, jaz nisem bil tam.

— Toda ti to veš, ti veš vse.

— Him, da, da, gotovo, imajo prav tako lepe uteži kakor jaz in še lepše — toda zdaj mora očka zopet delati, — igrajo se lepo sam, kakor vsi pridni otroci.

— Da, z utežjo, prosim, prosim.

— No, dobro, tu jo imaš, toda paži, da ti ne padač iz rok in se ne razbije.

— Očka, kakšna so pa pisma, ki so lezači pod utežjo? Taka pisma dobivam najpogosteje.

— Kdo ti pa piše taka pisma?

— Moji sovražniki, zavarovalnice, trgovci, zavarovalnice.

— Ko bom velik, bom tudi dobival taka pisma in potiek mi daš to utež, kaj ne?

— Gotovo, sinko.

— Daj mi jo takoj očka, prosim te.

— Kaj pa hočeš z njo?

— Kolesček mi pritrduš na njo in tako dobim krasen voz.

— Neumnost, kolesčke na utež — godnja oče. Toda že ga je prevzel to.

Pepčku, staremu slonu, temu iz razgranega trebuha gleda vogn, odvije kolega z osmi in s pomoko vrtice jih pritrdi na spodnjo stran uteži. V luknjlico, ki jo

tvori upognjena roka bronaste gospodine, zataknke kavel

Šola za 200.000 študentov

To je mednarodna korespondenčna šola v rudarskem mestu Scrantonu v ameriški državi Pensylvaniji

Od onih sto tisoč študentov, ki črpojajo svoje znanje na International Correspondence Schools (Mednarodni korespondenčni šoli) jih je le malo videlo svojo Alma mater. Ta šola je v antracitnem rudniku mesta Scranton v severoameriški državi Pensylvaniji. Zavod je malo podoben drugim ameriškim visokim šolam z njihovimi zborovalnicami, predavalnicami in drugimi značilnimi napravami, ker obstaja samo iz treh velikih poslopij, podobnih trgovskim hišam brez vsakih okraskov, tako da je na zunaj kar malo podoben visoki šoli.

Profesorski zbor ne smatra za svojo dolžnost predavati z besedami, čeprav so vsi profesorji dosegli akademsko stopnjo na tej ali oni ameriški visoki šoli. V prilici vidimo v dvoranah celo vrsto mladih dam, zaposlenih s popravili. Mnoge izmed njih so še visokošolke. Na razglasni deski glavnih vrat visi kopija starega rudarskega lista, ki je izhajal v 80 letih preteklega stoletja v Senandoahu v Pensilvaniji. V rubriki »korespondenca« tega lista so izmenjavali rudarji in njihovi predstojniki med seboj izkušnje na polju rudarstva, strokovno znanje, svarila in nasvetne, kako je treba ravnati pri raznih nesrečah. Tu so bila tudi razne obvestila, nanašajoča se na rudarske zakone, veljavne v Pensilvaniji. Rubrika »korespondenca« v rudarskem listu je postala tako popularna, da so izdajatelji sklenili ustanoviti leta 1891 poseben učni tečaj za rudarje. Prvega tečaja se je udeležilo kar 1000 rudarjev in to je bil začetek ali temelj »International Correspondence Schools« ali kakor pravijo v Ameriki kratko šoli ICS.

Ideja je našla mnogo zanimanja in dosegla velike praktične uspehe. Prvemu so bili priključeni še drugi tečaji zlasti o mehaniki, pozneje pa tudi o elektriki. Druge šole so jete ta tečaj posnemati. Leta 1900 je bilo od začetka zavoda priglašenih že 250.000 udeležencev, leta 1910 je pa doseglo njih število celo 1.360.000. Zdaj izkazuje kartoteka zavoda že 4.000.000 od ustanovitve ICS ali približno šestkrat več nego bi jih moglo posecati v 300 letih največjo ameriško Harwarsko univerzo.

Največji slušateljev je bilo leta 1920 tuk po svetovni vojni. Potlej je pa jelo njihovo število nenadoma padati, ker je črpal

ameriška mladina svoje znanje neposredno na visokih šolah in univerzah. Razen tega se je prilega povod v Ameriki množestvena proizvodnja, ki je zahtevala od delavca manj strokovnega znanja in spremnosti. Dvajset let prej si je delavec prizadeval razširiti v takem tečaju svoje znanje in doseči večji napredok. Toda racionalizacija in velika nezaposlenost sta uničili vse izglede in nade.

Toda v istem času se je začela ameriška industrija tudi specializirati, tako da so bili potrebni specialisti in posebno solane moči. Za te je pa postal ICS zoper zelo važna, čeprav vidimo od 1920 v Ameriki porast splošne izobrazbe je posečel samo en Američan od petih visokošolskih tečajev in eden izmed 116 visoko šolo. Korespondenčni tečaji imajo tako pred seboj široko pole delja. Starost slušateljev se giblje med 14 in 65 letom, povprečna starost pa znaša 26 let. Zdaj dobivajo ICS povprečno 33.000 poštih posiljk dnevno, slušateljev pa ima blizu 200.000. Razen tega je vpisanih v tečaj tudi mnogo inozemcev, takoj 18.000 slušateljev iz Indije, 46.000 iz Argentine in Chila, 12.000 iz Mehike, 17.000 iz Filipinov in 7000 iz Kitajske. Slušatelji plačujejo za posecanje korespondenčnih tečajev po 70 dolarjev. Kosmati dohodki šole znašajo letno nad 7.000.000 dolarjev.

Cim je slušatelj vpisan dobti številko in eno lekcijo. V Scrantonu napravijo njenovo študijsko listino, pošljajo mu potrdilo o vpisu, vzpodbujajoče osebno pismo, dve ali tri lekciji in učni načrt. Ob določenem času, de gre vse dobro odgovarja na vprašanje o prvi lekciji na zadnjem strani in vrne odgovor po pošti. Vsačko leto se postavlja v ICS okrog 650.000 takih odgovorov, ki jih potem v šoli popravijo, kakor srednješolski profesorji domače nalage. Odgovor se zabeleži v študijski listini in gre k instrukturju pristojnega oddelka v pregled. Instruktorji delajo zelo skrbno in temeljito, oni ne popravljajo samo stvari, temveč tudi jezikovne napake. Lekcije se kvalificirajo s črkami A B C ali D in če jih napravi slušatelj slabu jih dobi nazaj. Sledi lekcija gredo točno isto pot.

Z vsemi panogami ima ICS 300 tečajev. Povprečni tečaj obstaja iz 45 lekcij in zahleva dobro leto temeljitega dela. ICS za-

postavlja 250 profesorjev in instrukturjev v 25 posebnih šolah. Vsakemu članu profesorskega zborna je podrejen okrog 200 studentov. Zagotek je, kako more profesor obvladati vse to delo, ko mora vendar vsako poedinčno lekcijo posebej pregledati in popraviti. Lekcije so seveda zelo standardizirane in dobra četrtačna udeležencev ne pošije nikoli ene same lekcije v pregledu, temveč kar več naenkrat. Toda samo 6 do 7% vseh študentov dobi na koncu diplome.

Zgodi se torej pogosto, da je študent plačal za nekaj, česar nikoli ne dobi. Zavod se izgovarja: Da, je je njegova krivda, zakaj pa ni bil marljivejši. Nato se da odgovoriti: Kako morete vedeti, da mu njegove duševne sposobnosti sploh omogočajo udeležitev v takem tečaju? In kako veste, da je vprav ta tečaj zanj pravilno izbran? Kakšen izhod ima siromašni udeležec pri vašem sistemu? — Jasno je, da se ICS v svojih reklamnih prospektih ne izogibuje starih učinkovitih fraz.

Toda pustimo zdaj fraze ICS za trenutek ob strani in ogledimo si korespondenčni pouk kot tak. Točni podatki se dober zelo težko. Vseh prijav v korespondenčni tečaji je na leto okrog 750.000. Udeleženci plačajo okrog 25 milijonov dolarjev. Mnogi teh tečajev naucne marljive Američane čudovitih stvari, kakor citanje misli, hajskovske godbe, osnutkov za napise v izložbah, kulture lepote itd. Nekateri tečajev vodijo profesorji, ki imajo še druge glavne poklice kakor železniški uradniki, duhovniki, detektivi itd.

Toda šola kakor je ICS nudijo študentom res praktično znanje, ki se da v življenju s pridom uporabi. Ce je študent sposoben se lahko marsicosa nauči. Za 300 dolarjev in 10 ur domačega študiranja tedensko lahko dobi človek v petih letih diploma strojnega inženjerja. Stiri leta predpisanih študij na tehnološkem zavodu v Massachusetts bi ga vejal 6.000 dolarjev solnine, razen tega pa še stroški za stanovanje in hrano. Gotovo mu nudi diploma te visoke šole boljše izgledne glede bodočnosti, tudi teda v tečaju ICS lahko dobi potrebno znanje proti mnogo manjšim štroskom. Zelo mnogo Američanov, ki se zdaj izdelujevajo v javnem življenju, se je učilo v tej po številu pač največji šoli na svetu.

zelo važno, kajti sicer bi ne bilo nikjer mogoče dobiti nič drugega nego nekaj ščurkov, ki jih že nartoun v največji sili.

Navlci vsem prizadevanjem se Fultonu ni posrečilo dobiti nobenega živega nartouна, ujetih na otoku Boholu Fultonovo veselje je bilo tem večje, ker je bila samica breja. Se preden pa je odlete! Fulton na Havajske otoke, je samec poginil, samica pa je menda od žalosti skotila donosenega mladiča, pozneje pa je tudi sama poginila. Bilo je jasno, da je nartounom posebno nevaren mraz v višjih zračnih plasteh.

Konec Mednarodnega urada dela

Iz Zeneve poročajo, da se namerava ravnatelj Mednarodnega urada dela Američan Winant z nekaterimi vodilnimi uradniki Mednarodnega urada dela preseliti v Washington. Ostalim uradnikom, ki jih je okrog 200, je bila služba odpovedana. in sicer v nasprotiu s pogodbeno zajamečeno začetno končno organizacijo, ustanovljene po XIII. delu versališke pogodbe. Zdaj, ko tudi Društvo narodov praktično ne obstaja več, prihaja kot losična osledica tega tuji likvidacija Mednarodnega urada dela.

Iran, dežela velikega napredka

1400 km dolga železnica, ki ima 131 predorov in nad 100 mostov

V zadnjih 20 letih so zastarali povsem orumeneli listi potopisa, ki je pripovedoval kar karavanom, potocinom po cele tedne in meseci skozi Perzijo. Zdaj obvladujejo naščajoci promet med pristanišči in notranjostjo Irana železnice in avtomobili. Gospodarsko in vojaško je največjega pomena železniška proga, vodenec od severa proti jugu in dolga 1.400 km. Njeno izhodišče je Bandar Shapur ali Sahovo pristanišče ob Kaspiškem morju. Načrt te impozante železnice izvira še izpred sredovtvejne vojne. Graditi so jo pa začeli šele nekaj let po tem ko je zavladal v Iranu sedanj Šah. Gradnja je trajala 11 let in 26. avgusta 1938 je vozil prvi vlak od morja do morja. Po vsej deželi je takrat zavativilo navdušenje. Med gradnjo je bilo treba premagati velike tehnične ovire v Zagroških gorah južno od Teherana in v pogorju Elbrus. 131 predor v skupni dolžini 60 milij, in nad 100 mostov vodi skozi to verigo gorskih velikanov in nad globokimi prenadi, v katerih se peni zeleni voda reke Abidiza in njenih pritokov. Od morske gladine se dviga železnica po skrajnem napravljenem prečinu do višine 2173 m, potem se pa zoper spusti k Teheranu, ležecem 117 m nad morsko gladino.

Po tej železniški progi vozijo trikrat v tednu brzovlaki, obstoječi iz nemških in švicarskih vagonov. Dočim je potreboval človek prej dva ali tri tedne za pot od Perzijskega zaliva do Teherana, dosegne zdaj glavno mesto Irana v 24 urah prijetne

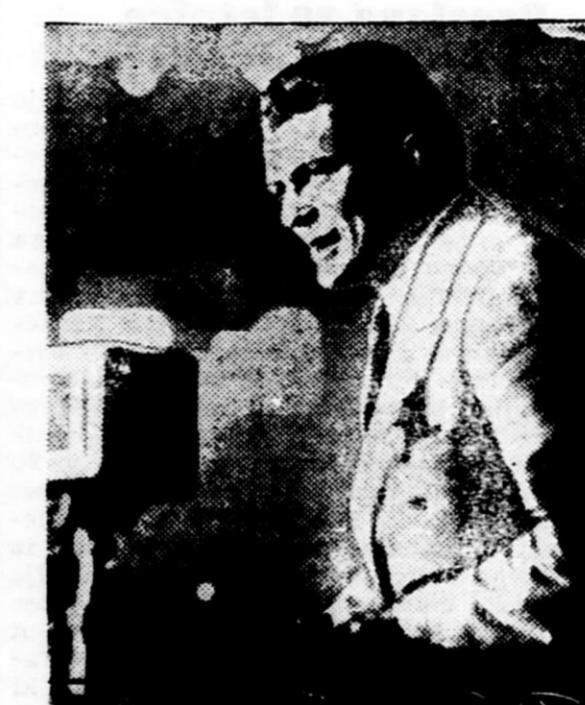
in zelo zanimive vožnje. Važnejši od osebega je pa tovorni promet. Neprestano vozijo po tej železnici vlaki, notovorjeni z domačimi izdelki proti severnemu in južnemu pristanišču in se vratajo z evropskimi in ruskih industrijskimi izdelki, ki jih po mnogih stranskih progah prevažajo na vse kraje. Vse to veliko železniško omrežje je bilo zgrajeno v zadnjih 20 letih in sicer izključno z domačimi sredstvi brez inozemskih posojil.

Iran je pa zgradol v zadnjih 20 letih tudi mnogo modernih avtomobilskih cest. Srednje vseh velikih cest je Teheran. Iz prestolnice vodijo ceste v vse večjene obmejne kraje v Bušin in Iro v Maku na turško mejo in preko velike puščave do Beludžistanu. Tri krasne avtomobilskie ceste vodijo v Mažanderan, bogato pokrajino na sovjetski meji. Dve sta že dograjeni, tretji pa še grade in bo kmalu končan.

Iranski Šah se zelo zanima za vse ta javna dela. Ohrarován z izrednim spominom se pogoste prenira o dosegih uspehovih na svojih rednih inspekcijskih potovanjih. Povod daje na mestu navodila za zboljšanje in izpremenje. Z dobro organizirano političko službo, ki bi to bil smatral za prejšnje razmerja neinformirani tukce morda za preveč temeljito, je dosegel sedanj vladar tako važnost cest, da jo prav lahko primerjamo z evropskimi ali ameriškimi razmerami. Kdo je poznal Iran pred 30 leti, bi tega skoraj ne verjal, tako velik je napredok te dežele.

Tunney postane poslanec?

Gene Tunney je bil že na višku svoje boksarske slave, ko je premagal svetovnega mojstra Jacka Dempseya, znan pod imenom »najmodrejši bokser«. Da mu po pravici pritiče ta naslov, se vidi tudi po tem, da se je znal pravočasno umakniti neporazen iz arene z vso svojo slavo in težkimi milijoni, ki si jih je bil prislužil. Milijoni so mu omogočili živeti z milijonarsko hčerko Polly Lauderjevo. Žena mu je odprla vrata v najboljšo ameriško družbo, kar tudi nekaj pomeni zlasti za bokserja, ki ga sreča gospoda ne sprejema rada.

Tunney, potomec irske puritanske rodbine, je imel vedno tudi umetniška in znanstvena nagnjenja. Se v času njegove boksarske slave je bilo znano o njem, da rad prime za harfo in da navdušeno študira Shakespearea. V dela slavnega angleškega pisatelja se je temeljito poglobil. Zadnje čase se pa Tunney poča tudi s politiko. Iz Amerike poroča, da so njegovi prijatelji prepričani, da bo Tunney še to zimo imenovan za ameriškega poslanca v neki tuji državi.

Tunney, potomec irske puritanske rodbine, je imel vedno tudi umetniška in znanstvena nagnjenja. Se v času njegove boksarske slave je bilo znano o njem, da rad prime za harfo in da navdušeno študira Shakespearea. V dela slavnega angleškega pisatelja se je temeljito poglobil. Zadnje čase se pa Tunney poča tudi s politiko. Iz Amerike poroča, da so njegovi prijatelji prepričani, da bo Tunney še to zimo imenovan za ameriškega poslanca v neki tuji državi.

Ali dobimo steklene pnevmatike?

O »svilenih pnevmatikah« se je že mnogo pisalo, o steklenih pa še ne. Stekleni tkivo se bale dobro obnese v pnevmatikih, ki jih nadomestujejo jutro, ki se je prej izključno rabila. Izključeno to gotovo ni če si pobliže ogledamo trpežnost odnosno moč vlaken: bombaž 30—67.5 kg/mm², ovčja volna 13—26.5, svila 41—44.5, stanična volna 60, stekleni vlakno po debelosti pa 87—273 kg/mm².

Trpežnost sama pa ni edinstvena. Tudi ne moremo upoštevati kot edinstvena merila pri presoji stepenih pnevmatik. Važen činitelj pri tem je tudi odpornost takega materiala proti stalnemu upogibanju in voliv tremna vlaken med seboj kakor tudi celo vrsta drugih nič manj važnih okolnosti. Vendar pa od načrta navadno nidalec od uresničenja. Zato ni izključeno da dobri avtomobilski industriji v doglednem času pnevmatike iz stekla. Važno bi bila ta novost zlasti zdaj, ko je nastalo tako občutno pomankanje gume in ko je pnevmatike takoj težko dobiti.

Čebela poštni sel

Ze dolga stoletja se uporabljajo golobi za pošiljanje vesti, ker se vračajo v svoje bivališča tudi iz daljnih krajev. Podobno lastnost kakor golobi imajo tudi čebeli. Te se znajo tudi zelo dobro orientirati. Samo letajo po več kilometrov daleč nabirat med, če ga ni v bližini ulijnjaka. To njihovo lastnost so porabili Japonci za pošiljanje vesti. Čebela je namreč mnogo manjša od goloba, tako da ni nobene nevarnosti, da bi jo sovražnik sestrelil. Važno poročilo se fotografsko zmanjša in pritradi na trup čebel, da lahko neovirano leti. Čebela leti povprečno s hitrostjo 50 do 70 km na uro.

PRIJATELJICI

— Emil te vzame samo za to, ker po deduješ nekoč po svoji bogati teti stotisočake. Mene pa vzame moj fant zavoljo mene same.

— Kaj imaš ti kaj denarja?

NI TAKO HUDO

— Za božjo voljo prijatelj, kaj ne vidis!

— Kaj še, samo moja kuharica ima danes prosti in moja žena kuha sama, zato se tako kadi iz hiše.

srebrnastih nohtov. To informacijski milostiva še danes, kaj ne?

Pote mje zasukal Peter novo številko in zahteval k telefonu Loto. Halo! Najdržaj! Ne jezi se, danes imam zoper mnogo dela... Pridem zelo pozno domov... Ti pojdeš gotovo v kino. — Praktikantu Davisu je povedal, da ne rabi več od njegove sestre rdečkastih las.

Peter je stopil pozno v Lotino sobo, ne njegova žena že ležala v postelji. Odgrnil je nekoliko odoje in sedel k njej. Njen glas je zvenel zamorčko. Peter... Sklenila sem, da nikoli več ne pojdem v kino. Sovražim film.

Peter je potegnil rdečkast las s svojega suknjiča. Dve solzi sta zirknili po Lotinem licu. Peter se je nasmehl. — Kako zoper! Kako sovražim to modro barvo.

Loto se je zoper smenila. Privila je Petera k sebi in on je opazil, da je srebrnasti lesk njenih nontov izginil. Poljubil je njena usta, vrat in okrogla ramena bronaste barve. Saj ni bilo enostavno imeti Loto za ženo. Loto je bila lepa, Loto je bila mlada, Loto je imela trenirano telo in znala je čudovito sedeti na konju. A to so videni mnogi. Toda zdaj jo je imel on! Vso in za vedno!

Zračna zveza Amerika – Avstralija

Na novi zračni progi bodo letala orjaška voda letala „Pacific Clippers“

Kako se pretaka tekoče zlato pri nas

ali poglavje o gospodarski osamosovojitvi v produkciji in trgovini s tekočimi gorivi

Ljubljana, 17. avgusta.
Nafta je dobila v zadnjih desetletjih še drugo, nekoliko patetično, tem pomenljivejše ime: tekoče zlato. To ime samo pove mnogo, toda za njim se skriva toliko, celo lepih kosov zgodovine narodov in držav, da bi včasih tekoče zlato, katero zlato, trdno ali tekoče, vlažna svet. Zato je pač zanimivo tudi, če se pozanimamo, kako se pretaka tekoče zlato pri nas. Nekateri drobce iz tega zanimivega poglavja naša javnost že pozna, s tem člankom najih pa izpopolnimo s podatki iz poročila dr. Ivka Pustiča z občenega zborna Zveze trgovskih družbenj (»K vprašanju tekočih goriv ali kako se pospešuje gospodarska osamosvojitev v proizvodnji in trgovini s tekočimi gorivom).

SILNO NARASCANJE Svetovne PRODUKCIJE NAFTE

Zdi se, da je naglo naraščanje produkcije nafti v prejšnjem in tem stoletju povsem vzporedno z razvojem tehnik in industrializacije. Od leta 1850 do 1910 je produkcija naftne znašala samo pol milijona ton. Pred svetovno vojno, leta 1913, so že pridobili na vsem svetu 52 milijonov ton naft. Po vojni, leta 1919, se je produkcija povečala na 79 milijonov ton. Potem je naraščala še mnogo hitreje: leta 1923 je znašala 146 mil. ton, leta 1932 (v dobi svetovne gospodarske krize) 179 mil. ton, leta 1933 197 mil. ton, leta 1934 215 mil. ton, leta 1935 234 mil. ton, leta 1936 247 mil. ton, leta 1937 279 mil. ton, predlanskim in lanji pa po 300 mil. ton. Predlanskim je odpadlo na Zedinjene države 173 mil. ton svetovne produkcije, na SSSR 30 mil. ton, na Venezuela 27 mil. ton, na Iran 10,200,000, na Rumunijo 7,200,000 in na Meksiko 6,600,000 ton.

NEZNATNA PRODUKCIJA NAFTE V NASI DRŽAVI

Tudi naša država pridobiava nekaj naft, a to je v pravem pomenu besede kaplja v morju. Po uradnih podatkih je znašala produkcija nafti v naši državi: leta 1933 629 ton, leta 1934 479 ton, leta 1935 260 ton, leta 1936 137 ton, leta 1937 434 ton, leta 1938 1036 ton, leta 1939 1114 ton.

V zadnjih dveh letih je torej produkcija naftne narašla nekoliko tudi pri nas, vendar je še mnogo premajhna, da bi lahko domača potreba, čeprav je porab tekočih goriv pri nas še sorazmerno majhna.

NAS UVOZ NAFTE

Statistika nam kaže, da uvoz nafte v našo državo stalno narašča:

Leta	ton	v vrednosti din
1931	53.000	33.000.000
1932	72.970	33.409.000
1933	97.343	43.355.000
1935	85.776	48.766.000
1936	123.700	64.863.000
1937	94.521	66.590.000
1938	132.195	85.222.000
1939	142.100	122.715.000

Veliko večino naftne smo doslej uvažali iz Rumunije, okrog 95 %. Poraba tekočih goriv je relativno največja v Sloveniji, ker imamo okrog 20 % tovornih avtomobilov, 17 % potniških avtomobilov in 32 % motociklov v državi. Tudi promet na avtobusnih progah je pri nas najzavajnejši (predlanskim je znašal 31,5 % vseh potnikov v državi). Če računamo, da je bilo leta 1938 porabljenega v naši banovini 8,300.000 litrov bencina, je prejela država na trošarini 15,562.500 din. Upoštevati pa moramo še, da znaša obdavčev motornih vozil v dravski banovini povprečno 1000 din, plačajo lastniki nad 6.000.000 din na račun raznih dajatev.

RAZVOJ ZAKONODAJE

Preskrbi države s tekočimi gorivji je zelo pomembna, ker zaradi državne obrambe, pa tudi zaradi razvoja motorizacije in splošnega gospodarstva in ne v najmanjši meri, ker je v zvezi z državnimi dokodki. Zato je pač posebno važna tudi zakonodaja, ki ureja to preskrbo. — Po vojni preskrbi s tekočimi gorivji ni bila urejena. Uvoz mineralnih olj, razen petroleja, je bil od leta 1921 dovoljen brez vseh dovoljenj. Po razpisu generalne direkcije carin (29. oktobra 1920) pa je bil uvoz petroleja celo prost monopolne takse. Od leta 1924 je bil uvoz petroleja dovoljen le po uvoznom dovoljenju uprave državnih monopolov. Leta 1928 je izšel pravilnik za izvajanje zakona o monopolu petroleja. Pravilnik je še zdaj v veljavi, čeprav je stare srbske monopolne zakone zamenjal leta 1931 zakon o državnih monopolih.

Leta 1922 je izšel zakon o izsledovanju in pridobivanju mineralnih olj, zemeljskih smol in plinov. Določil je, da daje minister za gozdove in rudnike pravico izsledovanja in pridobivanja olj posameznim kar k tudi družbam, ustanovljenim v naši državi.

Doba proste trgovine s tekočimi gorivji je trajala do leta 1932. Tedaj pa je bil izdan pravilnik o mešanju špirita z bencinom. S pravilnikom je bila dovoljena prodata samo s špiritem mešanega bencina;

prodaja čistega bencina je bila dovoljena le za letala in vojaške plovne objekte. Skoraj hkrati je bila ustanovljena prodržna centrala za špirito. Njeni člani so vse industrijske in kmetijske tovarne špirita v državi. Centrala je morala po uradno določeni ceni prodajati rafinerijam in uvozniškom bencinu špirit za mešanje z bencinom. Vse to je bilo neprijetno petrolejskim družbam, ker so prisile pod državno kontrolo glede količine producirane bencina. Verjetno je bilo v uredi o javnih delih določeno po prizadevanju petrolejskih družb, da uporaba kmetijske mešanice za pogon motorja ni obvezna. Po uredbi o spremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini v uredbi o javnih delih je bilo pa leta 193 zoper uvedeno obvezno mešanje bencina s špiritem. — Predlanskim se je začela nova doba v zakonodaji o tekočih gorivih. Izdan je bilo mnogo novih predpisov. Najzavajnejša je uredba o tekočih gorivih (1. julija 1938), ki obsegata o izsledovanju, pridobivanju, predelovanju in prometu tekočih goriv. Vsi starejši predpisi so bili po uveljavitvi te uredbe razveljavljeni.

UVELJAVLJENJE TUJIH PETROLEJSKIH DRUŽB

Petrolejske družbe s tujim kapitalom so se začele uveljavljati že v dobi proste trgovine s tekočimi gorivimi. V Slavonskem Brodu je tedaj obravatala domaća rafinerija »Danica«, dalje smo imeli rafinerijo v Dravogradu in v Osijeku (dr. Ivanović). V Zagrebu je bila najprej ustanovljena delniška družba »Jugoslovenski Shell« z angleškim kapitalom. Kmalu potem je bila ustanovljena družba »Jugoslovenski Standard Oil«. V 1933 sta se pa fuzionirala pri nas zaradi fuzije istih družb v Ameriki. Druga petrolejska družba »Jugoslovenski Shell« v Zagrebu z glavnico 100 milijonov din patroval Jugoslovenskega Vakuum Oil C. v Zagreb. Pred sta poslovala dva podjetja, Standard Vakuum Oil in Standard Oil, 1. 1933 sta se pa fuzionirala pri nas zaradi fuzije istih družb v Ameriki. Druga petrolejska družba »Jugoslovenski Shell« v Zagrebu z glavnico 100 milijonov din, izvira od nizozemske angleškega koncerna »Koninklijke Shell«. V Jugoslovenskem Shellu sodeljujejo razen drugih podjetij koncerna tudi dve glavni družbi: Batatske Petroleum Maatschappij in Azatisch Petroleum. Prva družba je glavni delničar družbe »Astra Romana« v Rumeniji, od koder dobivamo po večini surovo nafto. V tretjem podjetju, »Astra d. d.« v Beogradu je udeležen angleški kapital. Razen drugih več ali manj mogičnih udeležencev kakor n. p. »Phoenix« Oil Products je v tej družbi udeleženo južno afriško podjetje »General Mining and Finance Corporation«.

V NAŠI DRŽAVI NI LEŽIŠČ NAFTE?

Podatki o naših ležiščih naft je zelo malo. Nekaj jih najdemo v omenjeni knjigi, »Ko finansira jugoslov. privreda«. Tam čitamo, da so po mnenju strokovnjakov in geoloških znakih najbrž bogata ležišča nafta, da je rafinerija ne delovala leti dni. Končno se je kartelu posrečilo, da je edino konkurenčno podjetje v naši državi sklenilo z njim pogodbo in poslej ne sme več samostojno obravati, temveč samo za kartel.

Petrolejske družbe so povzročile dvakrat pomankanje blaga na trgu, l. 1937 in lani. Ko je bila l. 1937 znižana carina na čisti bencin od 13 zlatih din na 9 pri 100 kg, so se cutile petrolejske družbe tako ogrožene, da so izjavile, da jim začita 6 zlatih din (3 zlate) den namreč znaša uvozna carina za uvoznike z domaćim kapitalom na 100 kg nafta) ni dovolj ter da jim ne kaže rafinirati surove nafti in bodo morali rafinerije zapreti, ako carina ne bo se znižala. Zaradi tega so družbe skušale monopolizirati zase vse dobar špirito, da bi uvozniki čistega bencina ne mogli vnovčiti svojega blaga. Slovenskim uvoznikom se je posrečilo, čeprav so uvažali le manjše količine, da so z uvozem čiste nafta iz Italije prisili petrolejske družbe k pocenitvi nafta.

Pri iskanju ležišč naft so interesirane naslednje tvrdke: »Medjimurska petrolejska d. d.« v Zagrebu z glavnico 2,500.000

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej Preklici, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

Za weekend

KUPITE NAJCENEJSE ZLOŽLJIVE VRTNE FOTELJE, ROZASTE KRETON IN KLOIODEJE, PRIMERNE ZAVESE V RAZNIH VZORCIH PRI SEVER — MARJIN PRG 2 V POPRAVILU VZAMEMO TUDI STARJE ODEJE !

RAZNO
Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 5.— din

Strojepisni pouk

(desetprstni sistem).

Včeraj tečaj, odšentni od 1/4 do 8 in od 1/2 do 9 ure zvečer za začetnike in izvabzance. Tečaj od 1 do 4 mesece. Poučni program: Cvetko Štruklja, dipl. inž. elektrotehnike, Ljubljana. Igriski 3 (pri Drami). Sprejme se učenec in učenka. 1916

FOTO-AMATERJEM

razvija, kopira povečava foto- atelje Mancini, Ljubljana-Vič. 1765

50 različnih modelov dvokoles
SI LANKO BREZPOVNO OSLEDATE
IGN.VOK
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

ZA VSAKO PRILIKO
najboljši in najcenejši oblačila
si nabavite pri

PRESKER
Sv. Petra cesta 14

50 PAR ENTLANJE
azuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbnic. — Velika zalogaj perja po 7.— din. Julijana, Gospodarska c. 12 in Franciškanska ul. 3. 4. L.

din (zda povisimo na 12 milijonov). Opa- za se udeležba švicarskega kapitala. — »Bitumen« d. d. Zagreb, glavnica 3 milijone din. »Metal« d. d. Zagreb, glavnica 2 milijona din. »Jugoslovensko istraživačko a. d.« Beograd, glavnica 10 milijonov din. »Panonija« d. d. Beograd, glavnica 6 milijon din. »Jugo-Petrol« d. d. Beograd, glavnica 25 milijonov din; nemški kapital.

Nekatere družbe imajo baje samo za to koncesijo, da nič ne odkrijejo. O tem je lani pisal »Privredni Pregledi v opozarjal-

na neko družbo v Zagrebu.

Dr. Pustišek zaključuje svoje poročilo, da je že skrajni čas, da začnemo z vsemi silami delati za gospodarsko osamosvojitev tako v iskanju kakor v pridobivanju ter predelavi v trgovini tekočih goriv. Borba za to osamosvojitev pa zahteva skupne napore vseh gospodarskih organizacij v državi. Treba bo zbrati mnogo domačega kapitala in delati v skupnosti, kajti ta posebni so posamezniki prešibki. Pogoj je za delo so razumevanje, uvidnost v pomoč državnih oblasti. To zlasti velja za upravo državnih monopolov. — Kaj bi bilo treba ukreniti takoj, smo pa že navedli v včerajnjem poročilu.

ve. — 20: Gospodarski pregled (Drago Potocnik). — 20.10: Kako se bomo znebili tujk (prof. Rabin Bojc). — 20.30: Peter spored. Sodeluje Tea Lovrenčević, prof. Lipovšek (spremljava) in radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — Pisana šara (plošča).

Sreda, 21. avgusta.

7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila.

7.15: Pisani venček veselih zvokov (plošča). — 12: Poročila, objave. — 13: Napovedi.

12.30: Poročila, objave. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 19: Napovedi, poročila, — 19.20: Nac. ura: Predavanje ministra za telesno vzgojo naroda. — 19.40: Objave. — 20. Deset minut zabave. — 20.10: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarč). — 20.30: Vesel pesmi poje Mirko Premrl v spremljevanju harmonike (A. Stanko). — 21.15: Reproduciran koncert simfonične glasbe. — 21.25: Kvartet mandolin. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Vesel spored radijskega orkestra.

Petak, 22. avgusta.

7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisani venček veselih zvokov (plošča). — 12: Vesel pesmi pojevki (plošča). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 19.40: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Jezili staro-srbskih povelj in na južni dialek (dr. Mihivo Pavlović). — 19.40: Objave. — 20.10: Ljudski zdravlj v Sloveniji: Alkoholizem (dr. Ivo Pirc). — 20.30: Koncertni večer. Sodeluje Fanika Brandl-Jevđenjevič (violina solo) in radijski orkester. Dirigent Šimek. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za odih (plošča).

Ponedeljek, 23. avgusta.

7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisani venček veselih zvokov (plošča). — 12: Naše veselje (plošča). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 19.40: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Jezili staro-srbskih povelj v na južni dialek (dr. Mihivo Pavlović). — 1

Spoznejmo naše lepo Prekmurje

Važne letosnje pridobitve — Prvi prospect naj vzbudi še večje zanimanje za lepote Kociljeve pokrajine

Maribor, 16. avgusta

Naše Prekmurje, ki smo ga, kar priznajmo si, v povojni dobi precej zanemarjali, je doživelj letos nekaj prijetnih pobud in pridobitev, k bodo pospešile in poglobile stike med Mariborom in Prekmurjem. Brez sramu lahko priznamo, da smo bolj slabo poznavati prirodne posebnosti, zgodovino in druge zanimivosti Prekmurja in njegove metropole Murske Sobe, ki se je v zadnjih letih tako sijajno razvila. V objektivnem smislu ni bila za to pojavn krvida podenicev, ampak je iskati vzrokov za to v pomanjkljivosti železniških in drugih prometnih stikov, ki so zlasti v današnjih časih še prav posebno važni.

Sedaj, ko je ustvarjena prepotrebna bližnja zveza med Mariborom in Prekmurjem, pa je treba sistematično, z razumom in srecom, s sistemom in propagando misliti na to, kako bi bile podane možnosti čim globljega spoznavanja posebnosti in krasot našega Prekmurja, ki je še celo našim intelektualnim krogom premožno znano. Napovedujejo se razne druge pobude, mimo katereh ne bo mogoče. Med temi pobudami je omeniti predvsem izdajo prvega propagandnega prospektu za naše Prekmurje in njegovo metropolo. To je sprost prvi prospect za naše Prekmurje. Izdala ga je agilna Tujiskoprometna zveza »Putnik« v Mariboru sodelovanjem marljivo delujočega Tujiskoprometnega društva v Murski Soboti. Prospekt, ki je bil tiskan v bakrotisku Mariborske tiskarne, ima obliko šestnega felderja. Naslovna stran je večbarvana, ravno tako tudi orientacijska karta Prekmurja na zadnji strani prospekta. Ostali slikovni del prospecta je tiskan v enobarvnem bakrotisku v temno modrem tonu. Besedila je poldruga stran in sicer ločeno v slovenščini, srbohrvaščini in nemščini. Skupna naklada prospecta znaša 20 tisoč izvodov. Slike v prospectu so zelo

posrečeno izbrane ter predstavljajo zanimive motive iz Murske Sobe ter posamezni predelovi Prekmurja.

To je, kakor omenjeno, prvi prospect za naše Prekmurje, ki je bilo došlej v turističnem pogledu precej zapostavljeno. Zadnje čase pa posveča tudi naša turistična javnost vedno večjo pozornost Prekmurju, kar je nedvomno velika zasluga podjetja Tujskoprometnega društva v Murski Soboti, ki je bilo ustanovljeno komaj pred štirimi leti. Zapostavljanje Prekmurja v turističnem pogledu je bilo prej pripisovati deloma tudi slabim prometnim zvezam s tem obmejnimi slovenskim predelom. Zadnjo pa so se sedaj razmere zboljšale. Železniške zveze s Prekmurjem so dokaj ugodne. Murska Soba je zvezana z Mariborom z direktno avtobusno progo, ki podeljuje skozi zanimive predelje Slovenskih gor. Tudi ceste v Prekmurju so razmeroma v zelo dobrem stanju. Iz Murske Sobe vodijo dobre ceste v vse smere. Murska Soba kaže iz leta v leto ves lepih in vidnejših napredkov. Turistični gostinski obrati v posameznih krajih Prekmurja sicer niso razkošni, so pa edini, prijazni. Imajo dobro oskrbo in pozitivno postrežbo, vse za skromne cene. S popularizacijo našega Prekmurja se bo nedvomno zelo povečal obisk tujcev in gostov, zlasti pa še obisk Gorjčika, ki je zelo pripravno tudi za avtomobilske izlete.

Naj bi bili čim vidnejši uspehi izdaje prvega prospecta za naše Prekmurje, ki ga dobijo vsi interesi pri Tujiskoprometni zvezi »Putnik« v Mariboru in pri vseh Putnikovih podružnicah ter uradih! Iz izdaje novega prospecta je bil delno izveden načrt, ki predvideva v teh časih, ki preprečujejo dotok inozemskih gostov, pospešitev in poživitev notranjega tujškega protivnika. Umljivo je, da ni nobenega začetka brez težav in pomanjkljivosti. Primereno upoštevanje želja, potreb in pritožb

Po vrnitvi iz Petrograda na črnogorski dvor se je princesa odprejala v Italijo, kjer se je v Benetkah zarčala z italijanskim prestolonaslednikom Viktorjem Emanuelom. Zarčila sta se dne 24. oktobra 1896.

Kot italijanska kraljica je Jelena rodila štiri hčere in sina prestolonaslednika Umberta. L. 1901 je bila rojena princesa Jolanda v Rimu, ki je poročena z grofom Calvi iz Bergola. L. 1902 se je rodila v Rimu princesa Mafalda, ki je poročena s princom Hesenskim. L. 1904 se je rodil na gradu Racconigi prestolonaslednik Umberto. L. 1907 se je rodila princesa Giovanna, ki je žena bolgarskega kralja Borisa III., leta 1914 pa v Rimu princesa Maria.

Iz Celja

— c Krive ičejo. Klub nemirnih časom je gradbena delavnost v letosnji sezoni v Celju in okolični precejšnjem. Vsa ta delavnost pa je večinoma pod privatne inicijative in bi bila v Celju še mnogo večja, ako bi merodajni javni faktorji in ustavniki pokazali ravno v gradbenih delih več resnejših namenov in vnenje. Tako pa vidimo, da razna javna dela, ki so nujno potrebna, se zavlačujejo, med temi nekatera pa so več let kakajo v pol surovev stanjtu dograditve, druga pa tudi važna javna dela, ki se čakajo prizetka gradnje, čeprav so, kakor se vedno poudarja, vsi pogoji dan, da se z graditvijo prične. Sedaj pa bi radi nekateri zvali kriivo v istkih krivice povsem druge, kakor pa na pravem mestu, kot se opravijo pred javnostjo.

— c Delavščino tekaline tovarne »Polzele« je doseglo svoje pravice. Pred kratkim je prišlo do sporja med delavstvom tekalne tovarne »Polzele« na Polzeli v vodstvu tovarne. Kakor je bilo iz časopisnih poročil izvedeti, podjetje se ni posem

držalo naredbe o minimalnih mezdah ter niso vstali delavci prejeli predpisanih plač. Delavstvo se je cutilo prikrivano ter je zahtevalo od podjetja izplačilo premalo delavstvu priznane vse pravice. Tako se je podjetje obvezalo, da bo poravnalo vse premalo plačane zaostanke ter da bo tudi spregelo nazaj vse odpuščeno delavstvo čim se bo pridelo normalno obratovanje podjetja, ki tuji občuti pomanjkanje surovin.

— c K odkritju spomenika blagopokojemu Viteškemu kralju Aleksandru I., ki bo 6. septembra v Ljubljani vabi Združenje rezervnih podoficirjev, podobor v Celju svoje članstvo. Zaradi znižane vozniške načine takoj prijavijo pri tajniku g. Franu Witavskemu.

— c Zdravniško dežurno službo bo imel juntrji v nedelji za člane OÜZD g. dr. Fr. Premšak, Cankarjeva 6.

— c Južniški nogomet. Na Glaziju se bo sta srečala ob 17. juniju ISSK Maribor in SK Celje. Ob 15.30 pa SK Store in SK Celje II. Opazorjam na ti dve zanimivi tekmi.

— c Vpisovanje v trgovsko strokovno na daljavo solo združenja trgovcev za šolsko leto 1940-41 bo 30. in 31. t. m. od 18. do 20. K prvenemu vpisu v to solo je udezenec pristnosti: 1. rojstni list, 2. zadnje šolsko izpravevalo, 3. učno pogodbo, 4. zdravniško spričevalo o telesni sposobnosti in 5. vpisino 25 din. K poznejšim vpisom je pristnosti le zadnje šolsko spričevalo in vpisino. Popravni izpisi se bodo vršili v sredo, 28. t. m. pismeni in v četrtek, 29. avgusta ustveni, zavrsni izpisi pa 30. avgusta (petek). Začetek bo vsakekrat ob 14. Redni pouk bo pričel v I. razredu v pondeljek 2. septembra, v II. v III. razredu pa v torek, 3. septembra, vsakokrat ob 14. uri.

87 let je stara, pa še vedno prebira »Slov. Narod«

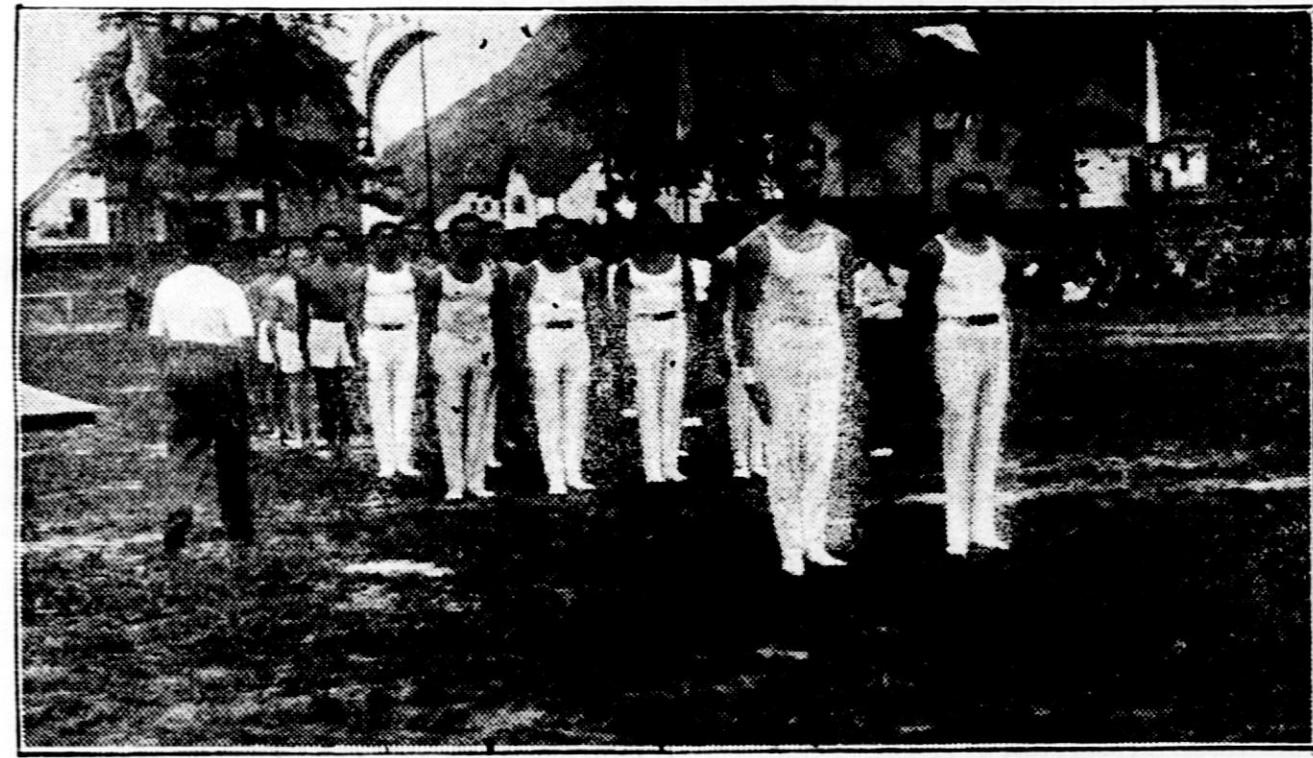
Višnja gora, 17. avgusta.

Danes obhaja Terezija Pödržaj iz Zavrtač svoj 87. rojstni dan. Rodila se je 17. avgusta 1853 v vasi Mleščeve, fara Stična. Izmed šestih otrok je bila najmiljša. Kot 22letno dekle se je leta 1875 poročila z Jožetom Podržajem, po domače Markcem iz Zavrtač, fara Višnja gora. V zakonu mu je rodila osem otrok, od katerih jih živi še pet, ki so vsi dobro preskrbjeni. Terezija je poročena v Krizi vasi, France na Vrheh, Ivan in Francišek imata več hiš in zemlje v Ameriki, Ložje pa gospodari na domu v Zavrtačah.

Ceravno ima Markčeva mati že skoraj devet križev na ramah, še čita vsak dan brez oči »Slovenski Narod«, le siši bolj slabo. Marsikaj se povedati iz svojega življenja. Privadila se je tudi že avtomobilom, ki vsak dan vozi skozi vas, odkar stoji smučarski in planinski dom na Polževem, tik nad vasjo. Le smučarji ji ne gredo v račun, ko v največjem snegu in mrazu hodijo v celih truhrah na Požlevo. Gleda jih in modrije: Le kaj lšejo v takem mrazu po snegu, mar bi sedeli doma za pečjo. Le radu se čudi, vendar pa verjame, ko se spomni še iz svoje mladosti, da so pravili, da ko bo papež v Rimu kihnil in mu bodo v Ljubljani rekli »Bog pomagaje«, takrat bo hudo na svetu. In sedaj je res tako. Pomrli so ji že bratje in sestre in tudi vdova je že 22 let. Samo pa je še čela in zdrava in še vedno pomaga pri vsakem delu na polju. Živi kot užitkarica pri sinu Lojetu, seve le bolj ob »kofetuc«. Ob njenem 87. rojstnem dnevu ji želimo, da bi dočakala vsaj 100 let!

Da bo zadoščeno nepristranosti

Resnica o telovadnih nastopih na kulturno-sportnem festivalu na Jesenicah

Sokoli in slovenski fantje pri skupnem nastopu v nedeljo 11. t. m. na Jesenicah. Levo sp. sokolski prvak Janez Pristov, na desni fantovski prvak Mirko Natlačen

Jesenice, 16. avgusta

Dosedaj še ni bilo običaj, da bi se telovadni nastopi sokolskih ali drugih telovadnih organizacij na drobno ocenjevali v dnevnih listih. Podrobna ocena telovadnih tekem in javnih nastopov spada že bolj v sokolske ali druge strokovne liste, katerih običajno čita le ozki krog članov — predvsem telovadcev ter ali one telovadne organizacije.

To tradicijo pa je v nedeljo prelomil sportni urednik »Slovenca«, ki se je kot poročevalc »Slovenca« in »Slovenskega domača« udeležil kulturno-sportnega festivala na Jesenicah. Sportni urednik je o skupnem nastopu sokolskih telovadcev in slovenskih fantov napisal danes članek v »Slovenca« st. 184 z dne 13. avgusta. Pisec podrobno opisuje vse telovadne nastope in to za vse oddelke in na vseh orodjih. Toda, da nas bi bilo zanimali več, to, česar ni napisal, bodisi da je to po pozabili, ali pa da v listu ni dobil prostora. Pri ocenjevanju izvedb slovenskih fantov na glavnih orodjih je napisal le dobre stvari, pri ocenjevanju izvedb sokolskih telovadcev pa je vsako sestavno motril s strognimi sodniškimi očmi.

Jesenški javnost je v pogledu javnih nastopov sama dovolj razvajena in kritična. Ona si sama zna ustvariti sodbo, zato tudi te vrstice niso namenjene njej.

Nam gre pri tem, da je tudi ostala jugoslovenska javnost pravilno poučena in da iz »Slovenčevega« članka ne bo dobita vtiška, da so telovadci jesenškega fantovskega odseka pri prvem skupnem telovadnem nastopu bolje odrezali od telovadcev enega najmarljivjih sokolskih druževin na deželi.

Priznati moramo, da je bil pisec »Slovenčevega« članka v marsikaterem pogledu še dovolj objektiven. Mi se bomo dotaknili dejstev, ki ne slone na pravici, pač pa na precej enostranski oceni. Da je bil Natlačen najboljši na krogih in na koncu na Šir z ročaji, to drži. Pač pa bi moral pisec priznati, da je bil Pristov mnogo boljši na bradij in na drogu. Pisec zelo zapostavlja Sokola Noča in Iskro, katerima odreka potrebno rutino. Priznati pa bi moral, da je Noč na vseh orodjih skoraj brezhibno izvajal težke sestave, prepletene s težkimi in riskantnimi prvimimi in da tako tekem v skupnem nastopu pričakujeta, kateri organizaciji pripadajo. K tej pribomiti izjavljamo: Primjerjava jesenškega lokalnega telovadnega nastopa se kljub izredno visoki izvezbarsnosti telovadcev še ne more primerjati z mednarodnimi telovadnimi tekmmami ali tekmmi v okviru olimpiade. Za tiste čase bi bila takšna tekma morda še primerna in merjenje medsebojnih ali pravilno, da ne pa to vel. ZPO deluje le v Sloveniji, SKJ pa v celi državi. V 1. 1924 so se olimpiade v Parizu udeležili razen enega južnjaka samo Sokoli iz Slovenije, zadnje olimpiade v Berlinu pa tudi že sokolski pravili iz Beograda, Subotice, Zagreba in Žemuna. Ce bi danes sestavili s slovenskimi fanti skupno vrsto, bi sigurno prispeli tudi tudi Jesenici. Natlačen in morda tudi Oskar Frankič, ki je sedaj v Novem mestu, v poštev. Pa s tem vrsta ne bi skoraj nič ne pridobil, ker bi se morala biti sledila: na bradij in na drogu so bili Sokoli boljši, na krogih in na koncu pa so bili priznani enaki. Če steemo po tri in tri telovadcev od vseh društva, potem bi Sokolom prisodili 1., 3. in 5. mesto, slovenski fantom pa 2., 4. in 6. mesto. Če pa ocenimo vseh sedem telovadcev v 1. vrsti, potem bi bila uvrstitev naslednja: »Sokoli 1., 2. in 6. mesto, fantje pa 2., 5. in 7. mesto.«

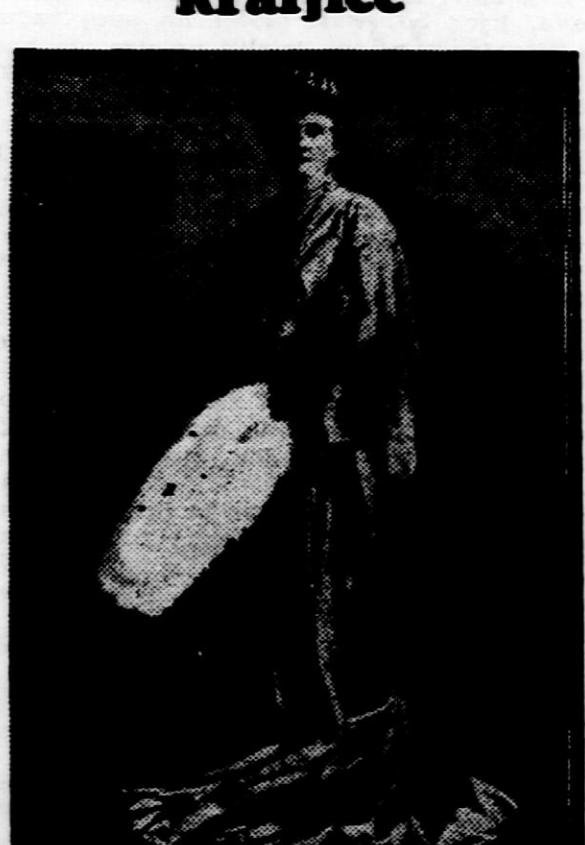
Misli to izbiro večjega števila telovadcev za mednarodne in olimpijske tekme so sokolske telovadne tekme v višjem oddelku, pri katerih tekmuje iz vsega Saveza običajno okoli 80 tekmovalcev. Ce bi se člani jesenškega fantovskega odseka udeležili sokolskih tekem v višjem oddelku, bi

pozrečeno izbrane ter predstavljajo zanimive motive iz Murske Sobe ter posamezni predelovi Prekmurja.

To je, kakor omenjeno, prvi prospect za naše Prekmurje, ki je bilo došlej v turističnem pogledu precej zapostavljeno. Zadnje čase pa posveča tudi naša turistična javnost vedno večjo pozornost Prekmurju, kar je nedvomno velika zasluga podjetja Tujskoprometnega društva v Murski Sobi, ki je bilo ustanovljeno komaj pred štirimi leti. Zapostavljanje Prekmurja v turističnem pogledu je bilo prej pripisovati deloma tudi slabim prometnim zvezam s tem obmejnimi slovenskimi predelom. Zadnjo pa so se sedaj razmere zboljšale. Železniške zveze s Prekmurjem so dokaj ugodne. Murska Soba je zvezana z Mariborom z direktno avtobusno progo, ki podeljuje skozi zanimive predelje Slovenskih gor. Tudi ceste v Prekmurju so razmeroma v zelo dobrem stanju. Iz Murske Sobe vodijo dobre ceste v vse smere. Murska Soba kaže iz leta v leto ves lepih in vidnejših napredkov. Turistični gostinski obrati v posameznih krajih Prekmurja sicer niso razkošni, so pa edini, prijazni. Imajo dobro oskrbo in pozitivno postrežbo, vse za skromne cene. S popularizacijo našega Prekmurja se bo nedvomno zelo povečal obisk tujcev in gostov, zlasti pa še obisk Gorjčika, ki je zelo pripravno tudi za avtomobilske izlete.

Naj bi bili čim vidnejši uspehi izdaje prvega prospecta za naše Prekmurje, ki ga dobijo vsi interesi pri Tujiskoprometni zvezi »Putnik« v Mariboru in pri vseh Putnikovih podružnicah ter uradih! Iz izdaje novega prospecta je bil delno izveden načrt, ki predvideva v teh časih, ki preprečujejo dotok inozemskih gostov, pospešitev in poživitev notranjega tujškega protivnika. Umljivo je, da ni nobenega začetka brez težav in pomanjkljivosti. Primereno upoštevanje želja, potreb in pritožb

God italijanske kraljice

Ljubljana, 17. avgusta

Jutri bo slavila kraljica v cesarska Italija.

Jelena Savojska je bila rojena dne 8. januarja 1873 na Cetinju kot hčer Nikolae L. Petrovića Njegoša, najpomembnejšega kneza, potem pa kralja bivše Crne gore, ter njegove žene Milene, hčere vojvode Petra Vukotića. Ve nežni mladost je na črnomorskem dvoru vzgajala švicarska guvernanta, potem so jo poslali na carski dvor v Petrograd, kakor vse črnomorske princese. Na carskem dvoru si je mlada in lepa princesa takoj pridobila posebno naklonjenost carice.

Vsej naši javnosti morda ni znano kakšne razmazne vladajo v najnovijejo gospodarski panogi, ki se je razvila po svetovni vojni — v avtomobilskem prometu. Ze samo dejstvo, da niso pokljuni šoterji zaščiteni po zakonu o zaščiti delavcev, nam je do kaz popolnega nerazumevanja oblasti do šoterjev, ki so izročeni na milost in nemilost delodajalcem. Delovni čas, ki traja pri mnogih prevoznih podjetjih, tudi nad 16 ur dnevno, seveda za plačo 8 ali 10-urnega delavca, ni v času ne podjetnikom, ne tistim, ki so postavljeni, da stojijo slabšega. Poglavlje zase je tudi vprašanje šoterjev, ki potujejo v izpitne komisije, ki potujejo okoli po Sloveniji kot dalmatinski krošnjarji. Zanimiva zadeva so tudi šoterje iz kaznivih in letna overovitev. Del zanimivev razprave je tudi naša cestna policija, katere delovanje si nismo zamišljali v t

DNEVNE VESTI

Milom in trgovcem na veliko se bodo odobravale za čas, dokler se ne urede cene mlevenih izdelkov s posebno uredbo pri prodaji mlevenih izdelkov tudi višje prodajne cene, kakor so določene po odločbi urada za kontrolo cen z dne 8. maja 1940 št. 617, če predložijo in utemeljijo višje prodajne cene skladno s predpisom čl. 2. uredbe o kontroli cen kraljevskih banki upravi, referatu za kontrolo cen. Priravljamo o določitvi prodajne cene je prilagati v prepisih, overovljenej od pisarne referata za kontrolo cen ali pa od pristojne občine dokazila o nabavni ceni, vplačanih transportnih stroškov, javnih davčnih, kakor tudi frankirano kuverta za obvestilo o odobritvi višje prodajne cene, opredeljeno z naslovom tvrdke.

Vsi avtomobili v naši državi razprodani. Po podatkih nemških listov je v naši državi veliko povpraševanje po motorih vozil, a ponudbe ni skoraj nobene. Potniški avtomobili so skoraj vsi razprodani in zato je veliko povpraševanje tudi po rabljenih avtomobilih. Ko se je izkazalo, da se vojna ne bo razširila na Balkan, je nastalo kmalu veliko povpraševanje po avtomobilih, tako da so bile zaloge kmalu skoraj povsem razprodane, a uvoza ni bilo.

Zastoj v izvozu jajc. Pričakovali smo, da se bodo jajca na domaćih tržiščih kmalu nekoliko pocenila, ker je zadnje čase nadeno nastal zastoj v izvozu. Cene so zdaj ostale še nespremenjene. Za izvoz prihajajo predvsem v postav Nemčija, Švica, Češko Moravska in Italija. V Italiji ponujajo za naša jajca zdaj zelo nizke cene in zastoj v izvozu je postal po vsej priliki zaradi tega.

V nedeljo - 18. avgusta t. 1.
vsi na

gasi sko tombo

PRED GAS. DOMOM NA VIČU
Glavnih dobitkov: 12 moških in ženskih koles, vreča bele moke, 3 m² dry, blago za moško in žensko obliko in se m n o g o drugih dobitkov.

Začetek ob 3. uri. Tablica din 3.-

— 33 novih delniških družb. Po podatkih Narodne banke je bilo v prvem polletju tekočega leta ustavljeno v naši državi 33 novih delniških družb s kapitalom 83 mil. 526.000 din, 22 družb pa je povečalo svojo glavnico za 333.090.000 din.

Opozorilo uvoznikom, ki imajo blago v Italiji. Ravnateljstvo za zunanjo trgovino opozarja uvoznike, ki imajo blago v Italiji pa ga še niso mogli uvoziti, naj ne zaupajo oprostitev svojega blaga ljudem, ki jim ponujajo usluge proti nagradi pri italijanskih oblasteh, temveč naj naroče svojim posiljaljem v Italiji, naj se obrnejo z utemeljenimi prošnjami in dokumenti na italijansko ministrstvo za izmenjavo in valute v Rimu, kopijo prošnje na jpa pošljejo našemu trgovskemu atatušu v Rimu.

Občutno nazadovanje hranilnih vlog. Iz polletnega poročila Narodne banke je razvidno, da so nazadovale vse hranilne vloge od junija lanskoga do konca junija tekočega leta od 11.140 na 9.740 milijonov din, torej za 1.4 milijarde. Indeks rudarske proizvodje v prvih petih mesecih kaže stalno tendenco porasti, isto velja za liverske proizvode in pridobivanje premoga. Glede način ugotavljanja poročilo zelo občutno podražitev življenjskih potrebskih. Od konca junija lanskoga leta se je dvignil indeks cen v trgovini na debelo od 77.6 na 108.3, v trgovini na drobno pa od 81.5 na 106.2. Zelezniški promet se je znatno povečal. Stroški konkurzov in prisilnih poravnjav je letos znatno padlo.

Meštovičev spomenik rumunskemu kralju Ferdinandu. V Zagrebu so vili krasen Meštovičev spomenik rumunskemu kralju Ferdinandu. Obenem s podstavkom je spomenik visok 22 m, sam podstavek pa 12 m. Spomenik je vlit iz brona in tehtava 26.500 kg. Vlivali so ga leto dni. V Rumunijo so ga odpeljali na treh vagonih že pred tremi meseci. V kratkem bo spomenik v Bukarešti svečano odprt.

Odhod francoskega poslanika iz Beograda. Dosedanj francoski poslanik na našem dvoru Burgere se vrača v Francijo. Član francoske kolonije v Beogradu so mu priredili v petek zvečer v restavraciji hotela Bristol odhodnikovo.

Novi člani sovjetskega poslanstva v Beogradu. Včeraj je prispelo iz Sofije v Beograd še nekaj članov sovjetskega poslanstva in sicer drugi tajnik Genadije Grigorov s soprogo, član poslanstva Pavel Pravdin s soprogo, in soproga poslanstvenega atača ga, Šuropova.

Ukrepi glede načrtnega gospodarstva. Na Eledu so bila te dni važna posvetovanja ministrov glede načrtnega gospodarstva in drugih ukrepov glede na se danji položaj v Evropi. Gre za to, da se preprečijo vse morebitne motnje, ki bi utegnile nastati v našem gospodarstvu. Pri teh ukrepih se bo vladu ozirala v prvi vrsti na konzumente, pasivne kraje in simočno prebivalstvo, ki je ostalo brez zasluga. Najbrž bo treba tudi pri nas racionilizirati potrošnjo življenjskih potrebščin. Tako bi se najlažje odpravilo pomankanje in draginja. Glede Narodne banke je bil najden izhod, tako da se bo izpremenila struktura njenega upravljanja. V kratkem bo izdana uredba o mletju enotne moke za vso državo. Uvedena bo tudi ukrepa uvoza.

Pogajanja o dobavi turškega bombaža. Včeraj zjutraj je prispela v Beograd turška gospodarska delegacija, ki bo zaključila pogajanja glede dobave bombaža. Delegacijo vodi turški narodni poslanec in vladni komisar v Zvezni izvoznički komisiji Kazim Dilek. Porocali smo že, da je bil dosežen sporazum, po katerem dobimo iz Turčije 3000 ton bombaža, v Beogradu bo zdaj samo podpisana končna pogodba med zastopniki naših tekstilnih podjetij in Zvezni turški izvoznički.

Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravške banovine« št. 66. z dne 17. t. m. objavlja uredbo o ureditvi službenega razmerja ob vpoklicu službojemnikov v vojaško službo, uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o prekrški državne obrambe z rudarskimi in topniškimi proizvodi, uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe medicinskih fakultet univerze v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o službenem razmerju med

vinogradnikom in viničarjem (viničarskega reda) in razne objave iz »Službenih novin«.

Živalske kužne bolezni v dravski banovini. Po stanju z dne 8. t. m. je bil vrančni prisad in šustavec na 1 dvorc, steklina na 6 dvorcih, svinska kuga na 36, svinska rečeta na 51, perutniška koleta na 1 in kuga celbenale zaledje na 5 dvorcih.

Opozorilo industrijskim podjetjem. Izola je naredila, da se morajo vsa industrijska podjetja do konca tekočega meseča preskrbeti za tri meseca s tekočim gorivom in mačnami. Te rezerve morajo stalno imeti na zalogi, kakor je bilo že davno določeno, toda nekatera podjetja se tega niso držala.

Novi slovenski grobovi v Ameriki. V Clevelandu so umrli Ivanka Pust roj. Gregorič, starca 63 let, Lucija Planinšek, starca 60 let, doma iz Domžal, L. Kovč, starca 41 let, doma od Št. Ruperta na Dolnjem in Franc Mulec. Srčna kap je zadevala v Ameriki rojenega Slovenca Franca Gurasca.

Nov grob. Včeraj je umrl v Čateških toplicah g. Josip Pretnar, trgovec in posensnik v Škofiji. Pokojnik je bil splošno znan in priljubljen. Za njim žalujejo sinovi dr. Mirk, Stanko in Ivo ter mnogo priateljev in znancev, ki ga bodo težko pogrešali. Pogreb bo v ponedeljek ob 16. z dne 17. kapele sv. Nikolaja, k Sv. Križu. Pokojniku blag spomin, žaluječim naše iskreno sežanje!

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno in toplejše vreme. Počeli so deževali v Ljubljani in Mariboru. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu 28, v Dubrovniku 27, v Beogradu in Kumboru 26, v Sarajevu in Rabu 25, v Zagrebu 24, v Ljubljani 22, na Visu 22, v Mariboru 16. Davki je kazal barometer v Ljubljani 769,3, temperatura je znašala 14.

Nesreča. V splošno bolniču so preprečili 17letnega sina šolskega upravitelja Antona Zeja iz Ljubljane. Zej je šel na praznik v Savinjske Alpe, kjer je na poti do Škofije zdržal po strmini in se poškodoval po životu. — Gostilničar Ivan Morela iz Beričevega se je davel peljal iz Beričevega po opravkih z motorjem v Ljubljano. Na cesti pa je Morela padel z motorja in si złomil levo ključnico. — 20letni hlapec Janko Strus z Grosuplja se je posenčil ranil s florbertovko v desno nogo, 9 letni posestnik sin Ivan Zgonc iz Šmarja pa je v takini stopalo pod kolo vozu, ki mu ga je zmečkal.

Najdeno moško kolo. Orožniki na Ježici so našli te dni ob Savi črno pleskano moško kolo znamke »Gloria«, vredno okrog 800 din. Kolo, ki ima prestavo izrezano v obliku zvezde in je dobro ohranjen, je bilo najbrž nekomu ukraden. Lastnik naj se zglasil na orožniški postaji na Ježici.

Dve trupli v Savi. Ob obrežju Save pri Krškem so našli ljudje gole trupelce komaj meseč dni starega otroka, moškega spola. Skoraj na istem mestu pa so potegnili iz Save tudi truplo neznanega moškega srednjih let. V grmovju so našli naslednji dan oblike brez dokumentov, ki je najbrž pripadal utopljenku.

Dve žrtvi prometne nesreče. Včeraj ponoči se je pripetila na cesti med Podsedom in Sljemencem pri Zagrebu težka prometna nesreča, ki je zahtevala dve človeški žrtvi. Motociklist Ivan Štandek, po poklicu zasebni uradnik, je zavolil na cesti v pijanega sluga Dragotina Lončariča, ki je oblezel v mlaki kriji mrtve. Štandek sam se je po takto močno pobil, da je kmalu po prevozu v bolnič izihnil.

Bivši subotiski inženjer kitajski mandarin. Bivši inženjer v Subotic Peter Vincenc je pisal te dni svojemu prijatelju, živečemu v Budimpešti, iz prestolnice kitajske nacionalne vlade Cukinga. Na Kitajskem je postal mandarin. Subotico je zavolil leta 1915, ko je moral kot rezervni oficir na rusko bojišče, kjer je bil ujet. Leta 1917. je pobegnil iz ruskega ujetništva v Mandžurijo. Tam je kot inženjer nitro napredoval. Naučil se je tudi kitajščine in večkrat je na međunarodnih zelenežni konferenči zastopal Mandžurijo. Ponovil se je na Japonko iz ugledne rodbine.

Smrt pod viakom. V petek zvečer se je pripetila na železniški progri pri Slavonskem Brodu težka nesreča. Pod viak je prispel 34letni delavec v tovarni vagonov Nikola Kočišević. Sej je čez prog, kjer je privozi bil utončil. Zobozil se iz vagona in se zbolebil. Motociklist Ivan Blažič potegnili nož z zakljal Prevca. Njegovemu bratu Matiji je pa z nožem iztaknil desno oko.

Smrtna nesreča. V topilici zeleza v Capagu se je pripetila v četrtek zvečer smrtna nesreča. 19letni delavec Anton Dolenc iz Nove Drenčine pri Škofici je prevažal rudo. S tovaritem sa je potiskala vagonček pred seboj in Dolenc je pozabil zavreti ga. Na ovinku se je vagonček prevrnil. Vsa ruda se je zvrnila Dolencu na glavo in mu strila, tako da je obležal upravo.

II. Trnovski sejem se bo vršil v nedeljo 18. avgusta na televodilcu Sokola II v Škofičevi ulici. To bo prava narodna zavoda, kjer bo vsak prišel na svoj račun, kajti prireditelji so mislili na vse, da bodo posnetniki zadovoljni. Že dopoldne in ves dan se vrši nagradno strešanje, popoldne ob 3 ure dalje pa ostal spored. Le pride, da boste videli, koliko raznoterosti Vas bo zabavalo, in hvaležni boste za lepe urice. Plesali boste lahko po mili volji 298—

— IJ. Film »Božji mlinci«, katerega premiera je danes v kinu Uniu, je češke produkcije, napravljen še pred protektoratom, toda namenjen za Nemčijo in severne dežele, zato je bil tudi snimljen v nemškem jeziku. Češi so hotel ipokazati v filmu, ki je bil namenjen za širok svet, popolno dovršenost, zato so tudi izročili glavno vlogo prvakinja češke igralske umetnosti, g. Štepinčkov. Snov filma je napravljena po romanu J. Vrebe in prikazuje manjševje useode krvopriče. Sam način filma govori o tem, kje je povzet iz narodnega pregorova »Božji mlinci« meljejo počasno, toda sigurno.

— Da ti koža rjava, uporabljal Tschamha Fli. Drogerija Gregorij, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Ljubljana-Bloke-Nova vas—Prezid—Parg Cabar, Gerovo—Sušak redna avtobusna zveza. Odvod iz Ljubljane, postajališče Krekov trg, dnevno ob 5.40, prihod na Sušak ob 11.35. Odvod iz Sušaka ob 13.00, prihod v Ljubljano ob 18.45. Avtopodjetje Pečnikar, telefon 49—28. 289—n.

Iz Ljubljane
JUGOSLOVENI, NACIONALISTI
Cetniki dravške banovine so pričeli zopet s sprejemanjem novih članov. Zato vabijo v svoje vrste vse pravne Jugoslovene-nacionaliste, ki ljubijo svojega kralja in državo ter trdno verujejo v nezlomljivo moč svojega nerazdružljivega jugoslovenskega naroda.

Smrt kralja Mučenika je zakrvalo ranjeno jugoslovensko srce, vendar so bili v bodo vsi Judeževi načrti ničevi. Narod se je še tesnej oprijel kraljevskemu domu in gre preko operaterjev v vseh zakulisnih mestjarjev krepko naprej za sinom Muhamedom Petrom II.

Vsi odkriti Jugosloveni, posebno še ti mladina, cvet našega naroda, pridi in pojdi neustrašno po trnjevi poti

našega nesmrtnega kralja Aleksandra in izpolnjuj Njegovo poslednjo oporočko: Cuvajmo Jugoslavijo!

Uradne ure so vsak dan od 19. do 20., ob nedeljah pa od 10. do 11. na Cesti 29. oktobra št. 17, dvorišče.

— IJ. Le počasi! je zadnjic v nekem dnevniku vzkliknil mestni inženir pisek kratke novice s hudo pritožbo proti počasnosti pri utrjevanju Erjavčeve ceste. Mestni inženir je pa tega strokovnjaka že tudi zavrnili z »Le počasi z ironijo!«: Kako kor namreč pisec očita inženirjem, da bodo najbrž dosegli rekord v počasnom tlakovjanju, tako gotovo sam ne bo dosegel rekorda s strokovnim znanjem. Morda narobe, ker se ne ve, da je penetracijo ćest mogoca samo v popolnoma v suhem v tem vremenu, vsi se pa pritožujejo na vsakdanje deževje. Erjavčeve cesto namreč utrjujejo s penetracijo s katranom, ki ga je izdelala mestna plinarna v Mostah. Utruditi je treba 2.100 kv. m. vozišča in ker je imela cesta slabov ilovato podlagu, jo je treba na vse krajih utruditi s po 30 do 40 cm debelo plastjo lomljene kamne. Tudi, ke je vratno vlaganje tega delo, da bo promet popolnoma utrdil. Na isti način je bila utrjena tudi Igrščeva ulica. — To pojasnil, da je bilo v treh dnevih tudi način na poslasti tiskovni referent mestnega magistrata.

— Novi slovenski grobovi v Ameriki. V Clevelandu so umrli Ivanka Pust roj. Gregorič, starca 63 let, Lucija Planinšek, starca 60 let, doma iz Domžal, L. Kovč, starca 41 let, doma od Št. Ruperta na Dolnjem in Franc Mulec. Srčna kap je zadevala v Ameriki rojenega Slovenca Franca Gurasca.

— Nov grob. Včeraj je umrl v Čateških toplicah g. Josip Pretnar, trgovec in posensnik v Škofiji.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno in toplejše vreme.

— Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno in toplejše vreme.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno in toplejše vreme.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno in toplejše vreme.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno in toplejše vreme.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno in toplejše vreme.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno in toplejše vreme.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno in toplejše vreme.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno in toplejše vreme.